A vasút végállomása. Indulásra kész a szerelvény. Magasban a tárcsa: indulhatunk!

berek laktak. Kitűntek a Nagy Októberi Szocialista Forradalom idején, és hősiesen harcoltak, amikor városukat a német fasiszták megszállták.

A végállomáson megmutatták, merre találom meg a gyermekvasút igazgatóját. Azzal búcsúztunk, hogy elhozom üzenetüket a magyar úttörőknek: szeretnének találkozni, levelezni velük.

Kozak Dajsza Alekszejevna igazgatónő barátságosan fogadott.

— *1972-ben futott végig a pályán az első szerelvény* — mesélte. — *Most három mozdonyunk és tíz kocsink van. A műszaki érdeklődésű gyerekek jönnek hozzánk az iskolából. Évente ezerhatszázan teljesítenek szolgálatot. Segítünk a pályaválasztásban, szakköröket szervezünk, most építünk egy oktatóközpontot. Az állomásra érkező utasokat saját rézfúvós zenekarunk szórakoztatja. A Szovjetunióban ötvenhat gyermekvasút működik. Örömmel felvennék a kapcsolatot a magyar úttörővasutasokkal. Szívesen látnánk a magyar gyerekeket tapasztalatcserére, nyaralásra, táborozásra.*

Megígértem: továbbítom a meghívást, s elhoztam címüket: Zaporozsje GSZU—688 Zaporozsszkaja Gyetszkaja Zseleznaja Doroga. Természetesen cirillbetűs írással kell címezni a levelet!

Horváth Anita

MATEMATIKAI FEJTÖRŐ

A megoldásokat az Országos Pedagógiai Intézetbe küldjétek Novák Lászlóné tanárnőnek. Címe: Országos Pedagógiai Intézet, Budapest, Gorkij fasor 17–21. – 1071. A borítékra a neveteken, osztályotokon és lakcímeteken kívül írjátok rá: „Pajtás feladatmegoldó verseny". Beküldési határidő: május 31.

I. 5–6. OSZTÁLY

1. Berci és Marci versenyeznek. Találomra választanak néhányat a szám- és műveletkártyák közül. Mindketten készítenek ezekből – valamennyi kiválasztott kártyából – egy számot, az győz, akinek a száma nagyobb.

Most éppen ilyen kártyáik vannak:

a) Rakd ki te ezekből a lehető legnagyobbat, a biztosan nyerő számot!

b) Próbáld meg kirakni a lehető legkisebbet is!

2. Pali bácsi kertjének egyik sarkából téglalap alakú baromfiudvart akar lekerekíteni. Azért választotta a kert sarkát, mert így a téglalap alakú udvarnak két oldalán már kész a kerítés, csak a két belső oldalt kell bekeríteni, amihez 15 méter dróthálója van. Pali bácsinak az a problémája, hogy a kertnek ezen a részén van egy homokozó és egy kút is, amelyeknek a baromfiudvaron kívül kell maradniuk. Itt láthatsz egy kicsinyített rajzot erről a kertrészről. Másold le a tervet és rajzold be pirossal azt a részt, ahol a baromfiudvar lehet! Zölddel kerítsd körül a lehető legnagyobb területű udvart!

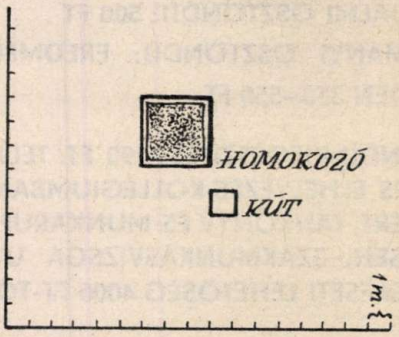

3. Melyik ábrán legnagyobb a besatírozott rész területe?

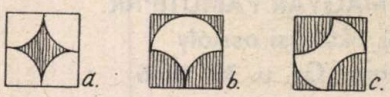

II. 7–8. OSZTÁLY

1. A matematikaórán Miklóséknak egy bűvös négyzetet mutatott a tanáruk. Minden sorban és minden oszlopban 15 a számok összege. Miklósnak ez nagyon megtetszett és megpróbált otthon más bűvös négyzeteket is készíteni. Sikerült is olyat szerkesztenie, amelyben bármely sor illetve oszlop számainak összege 915.

6	1	8
2	9	4
7	5	3

a) készíts te is ilyen bűvös négyzetet.

b) Miklós olyan bűvös négyzetet is szerkesztett, amelyben nem az összeg, hanem a számok szorzata állandó, bármely sorban és bármely oszlopban. Próbálj ilyet te is kitalálni!

2. Keress egyszerű szabályt a számpárok között! Mi kerülhet az üres helyekre?

x	1	2	3	4	6	12
y	17	11	5	8		

3. Rajzolj egy akármilyen háromszöget! Nevezd el a csúcsait A, B, C-vel. Az AC és a BC oldala fölé szerkessz egyenlő oldalú háromszögeket. Betűzd meg a rajzodat az ábra mintájára!

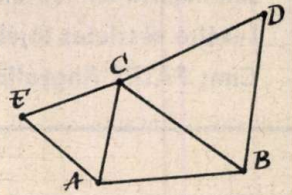

Mérd meg az AD és BE szakaszokat! Milyen összefüggést találsz közöttük? Sejtésedet próbáld bebizonyítani!

FIATALOK FIGYELEM!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat felveszünk az 1983–84-es tanévre fonó és szövő, fiúkat textil- és ruházati ipari gépszerelő, géplakatos és villanyszerelő szakmunkástanulónak.

FELSŐ KORHATÁR: 15 ÉV. TANULÓIDŐ: 3 ÉV

TÁRSADALMI ÖSZTÖNDÍJ: 500 FT

TANULMÁNYI ÖSZTÖNDÍJ: EREDMÉNYTŐL FÜGGŐEN 350–550 FT

ÖSZTÖNDÍJ-KIEGÉSZÍTÉS: 190 FT. TELJES ELLÁTÁS ÉS ELHELYEZÉS KOLLÉGIUMBAN HAVI 210 FT-ÉRT, TANKÖNYV ÉS MUNKARUHA DÍJMENTESEN. SZAKMUNKÁSVIZSGA UTÁN A HAVI KERESETI LEHETŐSÉG 4000 FT-TÓL 4500 FT-IG.

Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7 órától 16 óráig személyesen.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk. A gyár címe: PNYV MAGYAR PAMUTIPAR
személyzeti és oktatási osztály
Budapest, Lahner Gy. u. 30. 1046

Telefon: 693-111/115-ös mellék vagy 693-847.

CSAK 3 ÉV SZORGALOM

s a jövedelmed havonta 3200–6000 Ft-ig mehet!

Az 1983 szeptemberében induló tanévre is várjuk az általános iskolát végzett és most végző lányok jelentkezését budapesti és vidéki gyáregységeinkbe fonalgyártó szakmára.

Már a tanulóévek alatt is sok-sok kedvezmény: díjtalan kollégiumi, leányotthoni elhelyezés, tankönyvek, tanszerek, munkaruha, iskolaköpeny, 5 Ft-ért napi háromszori étkezés; havonta 500 Ft szociális ösztöndíj, 320–700 Ft tanulmányi ösztöndíj.

Válassz gyáregységeink közül!
PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT
- Lőrinci gyára
  Budapest, Gyömrői út 85–91. – 1183;
- Újpesti Cérnagyár
  Budapest, Váci út 91. – 1044;
- Kaposvári gyár
  Kaposvár, Jutai u. 6. – 7400;
- Miskolci gyár
  Miskolc, József Attila u. 21. – 3527;
- Váci gyár
  Vác, Vám u. 1. – 2600.

„FONALGYÁRTÓ SZAKMA" megjelöléssel várjuk továbbtanulási jelentkezési lapodat a számodra legmegfelelőbb gyáregységünk személyzeti és oktatási osztályán.

Kérésre postafordultával részletes tájékoztatót küldünk.

HOZZÁNK JÖSSZ? JÓL JÁRSZ!

Az 1983–84-es tanévre 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett lányokat szövőnek, fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: villanyszerelő, műszerész szakmában 250 Ft, a többi szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj, ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 410–620 Ft tanulmányi ösztöndíj, plusz 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban. A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal.

A szakmunkásvizsga után szövő munkakörben bérbesorolástól függően alakul a kereset. A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig 8–15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím: PATEX Angyalföldi Szövőgyár Budapest XIII., Fáy u. 81–83. – 1135

VÁRUNK BENNETEKET AZ ÉPÍTŐIPARBA!

Tanuljatok olyan szakmát, amellyel felnőttkorban megkönnyítitek a saját otthonotok megteremtését. Ebben nyújt segítséget a Fővárosi 4. sz. Építőipari Vállalat, amely az 1983–84-es tanévre szakmunkástanulókat iskoláz be az alábbi szakmákra:

KŐMŰVES, KŐFARAGÓ, ÉPÜLETBURKOLÓ, ÁCS-ÁLLVÁNYOZÓ, SZOBAFESTŐ-MÁZOLÓ (TAPÉTÁZÓ), FAPADLÓZÓ ÉS MŰANYAGBURKOLÓ, ÉPÜLETASZTALOS, ÉPÜLETLAKATOS, ÉPÜLETVILLAMOSSÁGI SZERELŐ, GÁZVEZETÉK- ÉS KÉSZÜLÉKSZERELŐ, BÁDOGOS.

Jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik az 1982–83-as tanévben fejezik be a nyolcadik osztályt, illetve azok, akik már elvégezték és a 16. életévüket még nem töltötték be.

Tanulmányi idő 3 év, felvételi vizsga nincs.

Munkaruhát, kedvezményes étkeztetést biztosítunk. A vidékieket tanulóotthonunkban helyezzük el, napi háromszori étkezés biztosításával. Havi 250–500 Ft-ig társadalmi ösztöndíjat is fizetünk a tanulmányi ösztöndíjon kívül.

Jelentkezni, érdeklődni lehet a személyzeti osztályon (Budapest IX., Hámán Kató u. 3–5.) vagy a tanulóotthonban (Budapest VIII., Bláthy Ottó u. 6–8.).

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

Általános iskolát végzett, 15 évesnél nem idősebb fiúkat, lányokat felveszünk az 1983/84-es tanévre, hároméves képzésre. **LÁNYOKAT:** fonó, szövő, textilfestő-kikészítő szakmunkástanulónak, tanulmányi ösztöndíj: **410 Ft-tól 750 Ft-ig. FIÚKAT:** textilnyomó, textilfestő-kikészítő, textilipari gépszerelő szakmunkástanulónak, tanulmányi ösztöndíj: **350 Ft-tól 790 Ft-ig. EGYÉB JUTTATÁSOK:** a textilfestő-kikészítő, textilnyomó és a textilipari gépszerelő szakmunkástanulók az első évben 1500 Ft szociális juttatásban; a vidéki tanulók havi 500 Ft, a budapesti tanulók havi 450 Ft társadalmi ösztöndíjban részesülnek. Havi 90 Ft térítés ellenében napi háromszori étkezést, a vidéki tanulók részére havi 120 Ft-ért kollégiumi elhelyezést biztosítunk. A szakmunkásvizsga után továbbtanulási lehetőség; havi kereset: 3500—4400 Ft. Jelentkezni lehet a személyzeti-szociálpolitikai önálló osztályon személyesen vagy levél útján, szombat kivételével mindennap reggel 7 órától délután 3 óráig.

CÍM:

KISPESTI TEXTILGYÁR személyzeti-szociálpolitikai önálló osztály Budapest XIII., Fáy u. 2. — 1184 Telefon: 273-711

FELHÍVÁS!

Általános iskolát végzett fiúk jelentkezését várjuk a PEST MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT-hoz építőipari szakmunkástanulónak az 1983/84-es tanévre, az alábbi szakmákra:

AUTÓSZERELŐ, KÖZPONTI FŰTÉS- és CSŐHÁLÓZAT-SZERELŐ, VÍZVEZETÉK- és KÉSZÜLÉKSZERELŐ, ÉPÍTŐGÉP-SZERELŐ, VAS- és FÉMSZERKEZETI LAKATOS, ÉPÜLETVILLAMOSSÁGI SZERELŐ (VILLANYSZERELŐ), ÉPÜLETASZTALOS, MAGASÉPÍTŐ-IPARI ÁCS-ÁLLVÁNYOZÓ, SZOBAFESTŐ-MÁZOLÓ (TAPÉTÁZÓ), VÍZSZIGETELŐ, ÉPÜLETBURKOLÓ, KŐMŰVES, PADLÓBURKOLÓ, VASBETONSZERELŐ, BÁDOGOS, MŰKÖVES.

Vidékiek részére kollégiumot (autószerelő szakma kivételével), valamint teljes ellátást biztosítunk. Megjegyzés: magasépítő-ipari ács-állványozó, kőműves, vízszigetelő, vasbetonkészítő szakmák esetén 200,— Ft ösztöndíj-kiegészítést fizetünk. Jelentkezés: írásban a vállalat személyzeti és oktatási osztályán, Budapest XXI., Kiss János altábornagy u. 19—21. — 1751. Személyesen a szakoktatási csoportnál, Budapest XXI., II. Rákóczi F. u. 197. (Megközelíthető: a Boráros tértől gyorsvasúttal a végállomásig, onnan a 38/B jelű autóbusszal a 3. megálló.)

HIRDETÉS

ALASZKAI ARANYRÖGÖK 17

COPYRIGHT BY EDITION VAILLANT

FOLYTATÁS A 32. OLDALON

A LŐRINCI FONÓ

vár benneteket nyolcadik osztályos és általános iskolát végzett lányok és fiúk!
Az 1983—1984-es tanévre a következő szakmákra iskolázunk be általános iskolát végzett, egészséges 14—15 éves lányokat és fiúkat. Lányokat fonó, fiúkat textilgépszerelő, villanyszerelő, lakatos szakmákra szerződtetünk szakmunkástanulónak.
Felvételi vizsga nincs. A tanulóidő 3 év.

A tanulóidő alatt jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók a szakmát megszerető, szorgalmas tanulóknak a sikeres vizsga letételéhez segítséget nyújtanak.
Juttatásaink:
a fonó szakmunkástanulók részére: teljes ellátás (napi háromszori étkezés) napi 5 forint térítésért. Kivétel nélkül ingyenes a három tanév teljes idejére: kollégiumi elhelyezés, tankönyvek, tanszerek, munkaruha.
Ezenkívül megilleti a tanulót tanulmányi ösztöndíj (tanulmányi eredménytől függően) **350—750 Ft-ig,** valamint szociális ösztöndíj, havi **500 Ft,** függetlenül a tanulmányi eredménytől. A többi szakmunkástanuló részére: ösztöndíj **500 Ft,** kollégiumi elhelyezés, napi 3 Ft-ért biztosítunk ebédet (az iskolai napokon az iskolában, üzemi gyakorlat idején gyárunkban).
A harmadik évben a fiúk és lányok részére jó tanulmányi eredmény elérése esetén **90%-os teljesítmény térítést fizetünk!**
Kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után a fonó szakmában 2300—5500 Ft-ig, a többi szakmában bérbesorolási kategóriától függően alakul.

Kérésedre részletes tájékoztatónkat postafordultával megküldjük. Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor a továbbtanulási jelentkezési lapra kérjük írd rá, hogy fonó, textilgépszerelő vagy villanyszerelő, lakatos szakmára jelentkezel a PFV Lőrinci Gyárba.

A jelentkezési lapot a **PFV Lőrinci Gyár, személyzeti és oktatási osztálya, Budapest XVIII. Gyömrői út 85—91. — 1183** címre kell küldeni.
Jöjj hozzánk, várjuk a jelentkezésedet!

PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT * BUDAPEST * „Lőrinci Gyár"

Szereted a szép, művészi könyveket?

Vegyél részt alkotó megformálásukban, elkészítésükben!

A KOSSUTH NYOMDA, az igényes művészi könyvek műhelye az 1983—84-es oktatási évben is lehetőséget nyújt az ősi és megújult nyomdászmesterség elsajátításához

KÉZISZEDŐ
MAGASNYOMÓ
SÍKNYOMÓ
KÖNYVKÖTŐ

szakmákban, ahol a szakmunkástanuló-idő három év.

A nyomdászmesterséget az ipari tanulók a legkorszerűbb gépeket és technológiákat megismerve, nagy szaktudással és tapasztalattal rendelkező szakoktatók segítségével sajátíthatják el.

JUTTATÁSOK:

A nyomdánkkal társadalmi tanulmányi szerződést kötött tanulók a tanulmányi ösztöndíjon felül 250 Ft ösztöndíjat kapnak. A szakmunkásképzés nagyfokú támogatása mellett lehetőséget adunk szakközépiskolai továbbtanulásra is. Művelődési, szórakozási lehetőség a könyvtárban és az ifjúsági klub rendezvényein.

Üdülés Balatonnál és Galyatetőn.
Sportolási lehetőségek.
Munkaruhát, továbbá 3 Ft térítés ellenében ebédet biztosítunk.

Érdeklődni és jelentkezni lehet szombat kivételével: naponta reggel 8 órától délután 3 óráig a **KOSSUTH NYOMDA** személyzeti és oktatási osztályán Budapest V., Alkotmány u. 3. Telefon: 122-114.

Megközelíthető: metróval, a Kossuth Lajos téri állomástól 3 perc.

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK FIGYELEM!

Kőműves, ács-állványozó, bádogos-tetőfedő, villanyszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, vízvezeték- és készülékszerelő, központi fűtés-, csőhálózat-szerelő, épületasztalos, fapadlózó, műanyagburkoló, hidegburkoló, szobafestő-mázoló szakmunkástanulónak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik a 15—17-ik életévüket 1983-ban betöltik és a 8. általánost elvégezték, illetve akik jelenleg a 8. osztály tanulói.

Vidékieknek a tanulmányi időre TÉRÍTÉSMENTESEN TANULÓOTTHONT, KOLLÉGIUMOT, napi 3 Ft ellenében teljes ellátást, tanulmányaikhoz szakképzett nevelőtanári felügyeletet és segítséget biztosítunk.

Továbbá rendszeresen kedvezményes hazautazást, munkaruhát, ösztöndíjat, egyes szakmákban ösztöndíj-kiegészítést, valamint **KŐMŰVES, ÁCS-ÁLLVÁNYOZÓ SZAKMUNKÁSTANULÓKNAK** 500 Ft, a többi szakmában 250 Ft társadalmi ösztöndíjat biztosítunk, amit szerződésben rögzítünk.

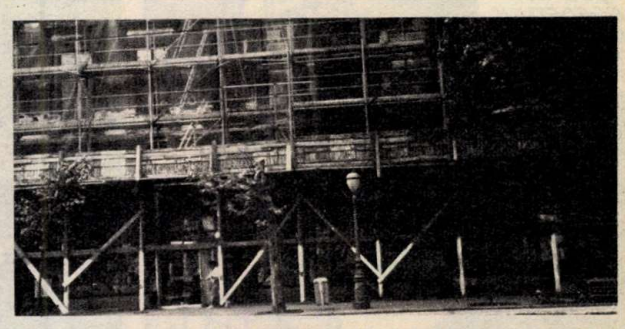

Különböző sportolási és kulturális lehetőséggel várjuk a jelentkező fiatalokat.

Személyes és levélbeli érdeklődésre részletesen válaszolunk.

FŐVÁROS 3. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT BUDAPEST.

Pontos címünk:
FŐV. 3. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT szakoktatási csoport.
Budapest XIII., Lehel út 10/a.
Telefon: 494-300/121 mellék.

ALASZKAI ARANYRÖGÖK 18

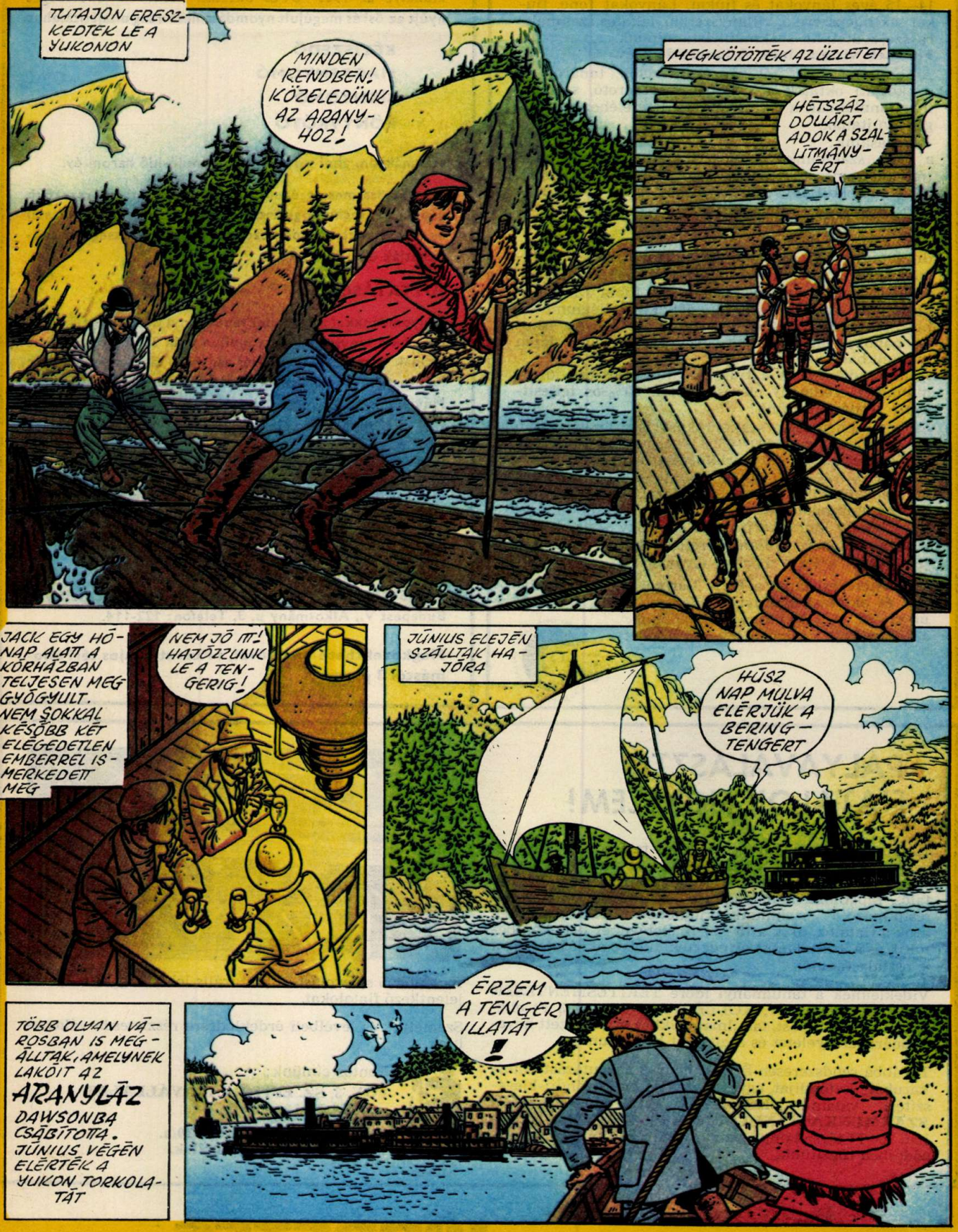

FOLYTATJUK

OTTHONKA VAGY „STRANDOCSKA”? T SZABÁSSAL, FROTTÍRBÓL MAGAD IS ELKÉSZÍTHETED.

FOTO: SZALAY BELA

83/18

XXXVIII. ÉVF. • 1983. MÁJUS 19. • ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

OLIMPIA DEBRECENBEN.
VASI BARANGOLÓ.
VENDÉGÜNK A SMOKIE.
NYÁRI AJÁNLATOK.

„A VÍZ A SZÜLŐFÖLDEM."
VISSZATÉRÉS.
ÖNZÉS ÉS MÉRTÉKTELENSÉG.
VESZÉLYBEN A TÓ.

„HALLGATAG" ÉVEK.
HA KOPOGTAT A SIKER.
MILYEN A NÉPSZERŰSÉG?
BARÁTOK – ZENÉSZEK.

margó

MESTERSÉGEK DICSÉRETE

Szeretem a vásárokat.

Ki tudná megmondani, honnan ez a szeretet? Magam sem tudom. Ott gyökerezik talán a gyerekkorban, amikor egy évben legföljebb egyszer adódó ünnep volt vásárba menni. Vagy a diákkorból táplálkozik, amikor „átpiacoltuk" a nyarat, jogásztanoncokként sem szégyellve a pult mögé állni. Mindegy is ma már, mi indította útnak szeretetemet, a lényeg, hogy máig legkedvesebb időtöltésem a „piacolás": itthon is örömmel járok ki vásárterekre. Külföldön meg egyenesen a piacnak indulok.

Szeretem a vásárokat.

Ahogy az árusok nagy műgonddal kirakodnak a placcra. Ahogy a tulajdonosok büszkeségével portékájukat kínálják: legyen az zöldség, gyümölcs vagy valami kézimunka tárgy. Úgy lehet, utóbbiak az igazán kedvesek: cipészek, bőrösök, szabók árui. Meglehet azért, mert jelenlétük a piacon elfelejtett hangulatot idéz. Elfelejtett magatartást is: az iparosmester tartását. Becsületes iparos — halljuk néha leértékelő jelzőként. Nekem ez a jelző tán a legnagyobb dicséret. Úgy lehet, az élet művészei nélkül színtelenebbek lennének mindennapjaink. Az élet becsületes iparosai nélkül tán nem is lennének mindennapok.

Szeretem tehát a vásárokat.

A régi hagyományosokat is, meg azt a fajta újat, amiről a minap hallottam: a gyereknapra készülődve portékák készülnek a gyerekkezek alatt. A portékákból meg vásár lesz országszerte. Úgy lehet, akadnak majd, akik húzódoznak a gondolatra: vásárlás meg gyerekek, gondolják, hogy is férne össze? Én azt hiszem: nem külön fogalom a kettő. S nem is elsősorban amiatt, hogy ezeken a vásárokon az úttörőcsapat pénztárcája hízhat meg, s juthat kirándulásból, élményből az eljövendőben több.

Hanem hát a becsületes iparosság miatt.

Mert nem egyebet tartalmaz ez a szó, mint az ipar szó szerinti tisztességét, egy szakma mély szeretetét, s hasonlóan mély tudását. Amelyet nem lehet elég korán kezdeni, vagyis, hogy csakis korán: gyerekkorban kell elkezdeni. Úgy ahogy kezdik is sokhelyütt: tanórán és órán kívüli szakkörökön ismerkedve a mesterségek fogásaival. Megtanulva gyerekfejjel valósan értékelni saját munkánkat, s ezen át megbecsülni a másik munkáját.

Hisz kevés érték nagyobb annál, mint ami az ember keze munkájából születhet.

Major Árvácska

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztő: BŐCS FERENC, SZIGETI PIROSKA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

83.1203 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-19583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

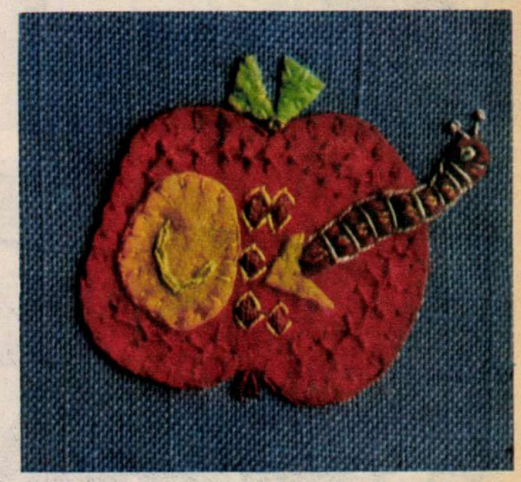

Talán szabásminta sem kell, a fotók maguktól beszélnek. Pamutot, spárgát csavargatsz, teszel hozzá négy pingponglabdát, miegymást és kész a kismajom. Szedd csak elő a kamrából a régi, félredobott tejeskannát! Fesd át, aztán mintát is tégy rá – tetszésed szerint. Nézd csak a mellékelt tarka négyszögek mintáit! Te is tudsz ilyeneket kitalálni. Ha kitaláltad, rávarrhatod, hímezheted, ragaszthatod a kis vászonkockákra, azután a vászonkockákat is összevarrod. Tetszés szerinti nagyságú terítőt, falvédőt készíthetsz. Talán éppen a gyermeknapi vásárra . . .

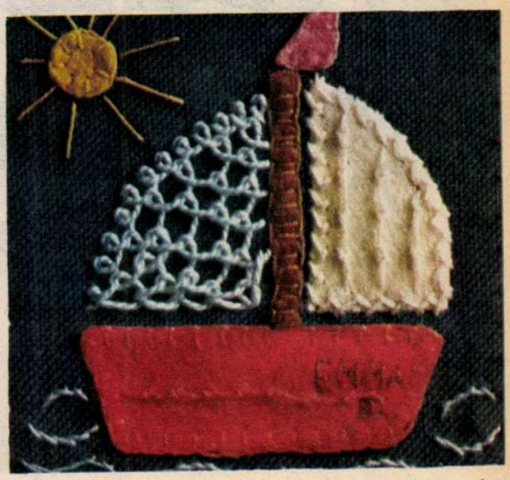

KEZED NYOMÁN

Kutenics Pista kocsija sohasem üres. Mindig felkapaszkodik rá néhány jó barát

Csacsifogat. Egyre többet látni ilyet Kocs utcáin

— Miről híres a falutok? — kérdeztem az iskolában a gyerekektől.

— A kosról, amelyikről a nevét kapta — válaszolta Csonka Edit.

— A sírók hídjáról, ahol filmet is készítettek. A falu határában régen mocsaras láp húzódott. Oda követték titokban a törökök azt a kisfiút, aki bújdosó édesapjának ennivalót vitt. Felgyújtották a nádast, a hídon zokogó asszonyok és gyerekek szeme láttára égették el az odamenekült férfiakat — magyarázta Szűcs Nóra.

— Kilenc tavunk volt. Keserűvíz források törtek fel a mélyből, egy Igmándi nevű ember felvásárolta és saját nevén adta el a gyógyító vizet — újságolta Balogh Erzsike.

— Itt gyártották az első kocsit. Ezért világhírű a falunk — mondta Mészáros Feri.

Az angolok coach-nak, a németek kutsche-nak, a spanyolok koche-nek, az olaszok cocchio-nak, a svédek kusk-nak, a lengyelek koz-nak, a franciák cochenak nevezik ezt a Komárom megyei falut.

Vásározó hely volt

Harmincnyolc tanuló közül harminchat említette, hogy Kocs a kocsijáról lett nevezetes. De hogy ezt egyáltalában ennyien tudják, az elsősorban Kórósi Gábor érdeme. Az iskola igazgatója helytörténész is, aki önálló múzeum megteremtéséért fáradozik ma is.

Szerinte a XIII.—XIV. században a kocsi születéséhez az is hozzájárult, hogy Kocs akkoriban nagy vásározó hely volt. Forgalmas nemzetközi út haladt el mellette, ügyes kezű, eszes bognárai voltak. A régi gazdák, akik attól féltek, hogy béreseik kalauznak, vasúti munkásnak állnak be, megakadályozták, hogy a falut érintse a tatai vasút, de az M—1-es országút ma is könnyen elérhető, a légifolyosó felette húzódik, s az autóbuszok óránként hozzák-viszik az embereket. A külföldieket is, akik azonban hiába jönnek Kocsra, mert olyan kocsit, amelyikről a nevét kapta, még mutatóban sem láthatnak.

A lovakat szeretik, ugye?

Ahol kocsi van, ott a ló is fontos. Valósággal ajnározzák a pejkókat. A gépek egy időben kiszorították őket, de számuk újra gyarapszik. A községi tanácstól megtudtam, hogy magánportákon több mint húsz lovat tartanak. A kisigényű szamarak száma azonban még ennél is több.

A kocsik sorsa mostohább. Ma már általában gumikerekű vaskordék.

Baba, a nyolcéves szürke. Még a savanyú cukrot is szereti

A KOCSI KOCSI

— Nemrég meghalt az utolsó bognár is, kocsit készítő utánpótlás pedig nincs — mesélte Varga Attila édesapja.

— A mi kocsink is gumikerekű, kicsi, hogy a csacsik bírjanak vele — mondta Attila, aki édesapja jelenlétében mutatta be fogatát. — Muki és Bandi takarmányt szállít a tehenünknek, meg a kisborjúnknak.

Kutenics Pista öröksége

Szép saroglyás, lőcsös kocsit azonban mégis láttam. Kutenics Pista örökölte a nagyapjától. A szürke lovat, a nyolcesztendős Babát pedig szülei vették neki ajándékba.

Pista a bakon ült, ostorát pattogtatta, amikor Szabacsi Kálmánék megjöttek. Kálmán is nyolcadikos, ugyancsak lótulajdonos. Ezért aztán Pista valami olyasmit szeretett volna mutatni, amitől elámul a barátja. Alig észrevehetően megrántotta a gyeplőt, Baba kétlábra állt, táncolni kezdett, a kocsi ide-oda fickándozott mögötte.

— Nagy vére van — jegyezte meg Szabacsi Kálmán.

— Nagy — fogta szorosabbra a gyeplőt Pista —, sok abrakot kap és cukrot. Még a savanyút is megeszi.

— Úgy mozog, mint egy cirkuszi ló — folytatta Kálmán.

— Nekem nem bohóc kell, hanem olyan ló, amelyik húzza a kocsit — felelte Pista és helyet szorított a barátjának. Farkas Gabi, T. Szűcs Sanyi és Nagy Imre is felszállt a kocsira.

— Gyia, Baba! — kiáltotta Pista és a ló vágtatni kezdett a malom felé, ahol a fiú édesapja molnárként dolgozik.

Hosszan néztem utánuk, s arra gondoltam, nagy kár, hogy ez a nyolcadikos legény nem állattenyésztőnek, hanem erdei munkásnak készül. A favágó mestersége is szép, de hát Pista már Baba prüszkölését is érti. Talán még a szíve is együtt dobban a ló szívével.

Varga Attila nagyon büszke csacsijaira, Mukira és Bandira

Még áll a ház

A falu legöregebb épülete a szemöldökfás ház, amelyet az iskola igazgatója múzeumnak szemelt ki. Nádfedelét kikezdte a szél, falai omladoznak, de rendbe lehet hozni, berendezni a tanács segítségével. Esetleg a község úttörőinek védnökségével! A szükséges pénz egy részét a fiatalok társadalmi munkával gyűjthetnék össze.

Kocs kocsit adott a világnak, a legjobban szolgált rá arra, hogy itt legyen a kocsimúzeum.

Faragó György
Fotó: Szalay Béla

Ha nincs ló, jó a saját erőnk is

SZERETLEK, SANYI! — Azt írod, a szüleid mindenhová elengednének, de te mégsem mész, mert félsz, hogy aztán a fejedre olvassák. Én a helyedben elmennék és nem csinálnék ebből gondot. Elvégzed a munkádat, rendes, szorgalmas lány vagy, jogod van a szórakozáshoz. Talán, ha időközönként kikapcsolódnál, kevésbé éreznéd magad Hamupipőkének! Jó lenne, ha folytatnád a tanulást, kár lenne teljesen parlagon hevertetni a képességeidet! Sanyi rendes fiúnak tűnik, miért ne járhatnál vele? A hajtörés ellen az olló a legjobb orvosság, menj el fodrászhoz és legalább az eltöredezett részt vágasd le, meglátod, így sokkal szebb lesz a hajad!

„ÁLMODTAM EGY VILÁGOT MAGAMNAK" — A szép álomvilágról nem írtál semmit, csak arról, hogy a valódi világban mennyi bánat ért. Én azt javaslom, igyekezz minél határozottabb képet alkotni az álomvilágodról és igyekezz úgy viselkedni, hogy megközelíthesd az álomvilág nagyszerű lakóit! A kamaszkor mindenkinek nehéz, kivált azoknak, akik zilált családi körben élnek. A leveledből ítélve érdemes lenne igyekezned azon, hogy felülemelkedj a szerencsétlenségeken, amelyek érnek, illetve amelyekről úgy gondolod, hogy érnek. Sok erőt és kitartást kívánok neked saját lelked építéséhez; nem lesz könnyű, de szép és nagy munka lesz!

EGY FIÚ, AKI SZERET TÉVÉZNI — A szüleiddel értek egyet! A lányomnak én sem engedtem meg gyermekkorában, hogy olyan filmet nézzen meg, ami nem neki való. Fölösleges ilyesmivel terhelni a gyerekeket. Káros a korotokban késő éjszakáig a tévé előtt ülni és főleg káros olyasmit látni, ami a felnőttek számára készült. Ha tévézés helyett olvasol, az javadra válik. Még egy-két év, s azt nézel meg, amit akarsz. Hidd el, semmi pótolhatatlanból nem maradsz ki!

NINCS VALAMI MÁS? — Nincs. A fölösleges szőrszálakhoz nem szabad „házilag" hozzányúlni, mert ettől csak erősebbek lesznek! Abban a városban, ahová iskolába jársz, biztosan van kozmetikus, keresd fel bizalommal!

ÁGNES — S. O. S. — Aki olyan értelmes, akinek olyan kiváló stílusa van, mint neked, annak igazán kár elkeseredni! Jó lenne, ha általános szomorkodás helyett tanulnál inkább, mert olyan képességekkel, mint amilyenekről a leveled árulkodik, disznóság nem osztályelsőnek lenni! Otthoni helyzetedet nemigen tudod megváltoztatni, de az iskolait igen. Az iskolába nem azért járnak a gyerekek, hogy lelki életet éljenek, hanem tanulni; és jó lenne, ha ezt nem felejtenéd el! Nyolcadikos vagy, vétek nem továbbtanulnod. Embereld meg magadat egy kicsit és dolgozz keményen. Akkor majd nem érsz rá az osztálytársaid undokságán keseregni, ha meg nem keseregsz rajta, akkor nekik se lesz öröm bosszantani! Olvass és írj minél többet, fejleszd a képességeidet, mert most van itt az ideje! Fel a fejjel!

REMÉNYKEDŐ TINÉDZSER — Kamaszkorban a lányok általában elégedetlenek a külsejükkel. Így vagy ezzel te is, úgy érzed, reménytelen a helyzeted. Szépen vedd csak elő a tükröt minél gyakrabban és barátkozz meg az arcoddal. Nem válhattok meg egymástól. Az emberen nem lehet minden szép. Igyekezz frizurával, öltözködéssel a legelőnyösebb vonásaidat hangsúlyozni. Kérdezz meg egy kozmetikust, hogy tudna-e ajánlani alapozókrémet vagy púdert, amivel a sebhelyek kendőzhetők. És főleg keresd meg magadon azt, ami szép, ez segítsen a kellemetlenség vállalásában is!

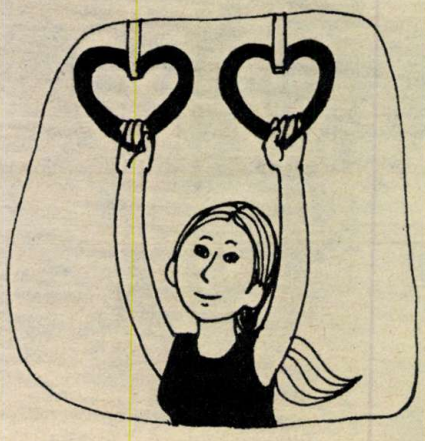

KÉT SZERELMES SZÍV; TESTNEVELÉS — Sokszor írtunk már arról, hogy természetes jelenség, ha egy kamaszlány beleszeret a tanárjába. Ez az érzés nagyszerű eredménnyel is járhat, ha a tanuló lelkesebben tanulja a tantárgyat, mint azelőtt, igyekszik minél jobban teljesíteni. Természetesen ez a szerelem csak akkor szép, ha plátói, egyoldalú marad.

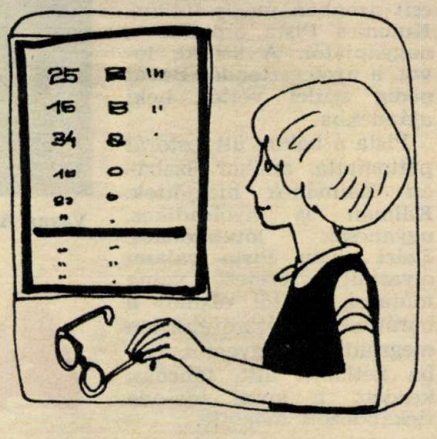

CHARLOTTE és EGY SZOMORÚ LÁNY — Kontaktlencse ügyben írjatok dr. Tóth Margit adjunktusnak a budapesti II. sz. Szemklinikára, Bp. Mária u. 39. — 1088.

MONDJ VALAMIT! — A jeligéd arra vonatkozik, hogy úgy érzed, nincs miről beszélgetnetek a fiúddal. Egy osztályba jártok és zavar, hogy nincs mondanivalótok egymás számára. Ez bizony komoly probléma. Ezért lenne jó, ha a fiatalok nem mindig csak kettesben töltenék el az idejüket, hanem együtt járnának moziba, színházba, társaságba, kirándulni. A közös élmények közelebb viszik egymáshoz az embereket, mindig kellemes beszédtémát jelentenek. Meg lehet beszélni az olvasmányaitokat is, a családotokról alkotott véleményeteket, elmondhatjátok egymásnak, hogyan képzelitek el a jövő életeteket. Lehet foglalkozást, lakást, barátokat, családot tervezni. A beszélgetést, azaz egy-egy témát, akár előre meg is tervezheted, hogy ne legyen kínos csend a séta közben. Az nem baj, ha „készülsz" a találkozóra, ezzel is csak „ünneplőbe öltözteted a szívedet", mint a kis herceg Rókája!

EGY FIÚ A SOK KÖZÜL — Nem győzted kivárni, hogy a kislány igent mondjon az együtt járási javaslatodra, inkább szakítottál vele és most bánkódsz miatta. Én a helyedben nem szomorkodnék, hanem mindenféle együtt járás megbeszélés nélkül hazakísérném a kislányt vagy elhívnám moziba, sétálni, beszélgetést kezdeményeznék vele. Hiszen, ha a

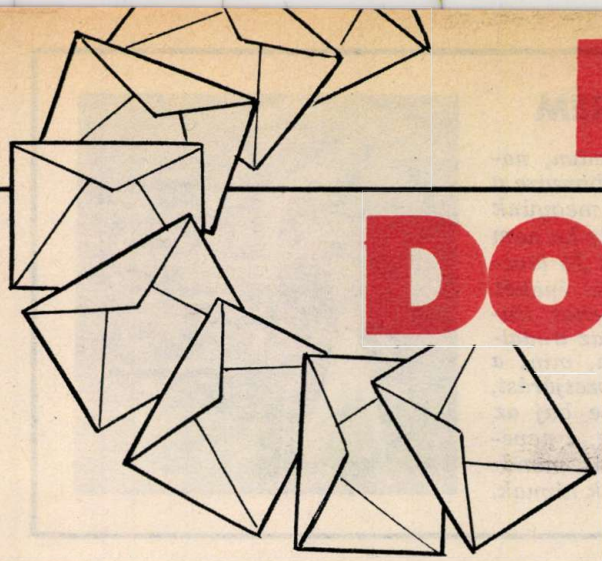

BIZALOM DOKTORNŐ

DR. LUX ELVIRA PSZICHOLÓGUS ROVATA

barátnője megtudakolta, hogy miért is szakítottál vele, az azt jelenti, hogy nem vagy közömbös számára. Te vagy a fiú, neked kell kezdeményezned és irányítanod a kapcsolat alakulását.

MI LESZ A NYÁRON? — Az igazi szép szerelem nem évszakhoz kötött. Ha valóban kialakult valami egy fiú és egy lány között, annak nem kell megszűnnie a tanévvel vagy elmúlnia a nyári meleggel. De a ti korotok a keresés kora: a tizenévesek szerelme nem tart még örökké. Meg kell ismerkednetek sok-sok fiúval és lánnyal, hogy igazán ki tudjátok majd választani huszonévesen azt az embert, aki életre szóló társatok lehet. Egyelőre örüljetek a szép szerelemnek és ne azon rágódjatok, mi lesz egy-két hónap múlva. Igyekezzetek megbízni egymásban, egymás ígéretében; ha mégse sikerülne megtartani, akkor jöhet az újabb ismeretség.

VAN OKOM FÉLNI? — Nem tudom, tényleg van-e okod félni, de ismered a közmondást: jobb félni, mint megijedni. Én a helyedben megbeszélném a dolgot az édesanyámmal és egy ideig jó lenne, ha nem járkálnál egyedül, főleg este. Talán segíthetnek ebben a szüleid.

MIT TEGYEK '83? — Hetedikes kislány vagy és azt szeretnéd megtudni, hogy a te korodban meddig lehet elmenni egy szerelmi kapcsolatban. 13—14 éves lányoknak azt szoktam javasolni: várjanak még a csókolózással, ne siessék el a dolgot. Jó lenne, ha az első igazi csókot az első igazi nagy szerelmüktől kapnák! A ti korotokhoz a reménytelen, ábrándozós szerelem illik, nem az együtt járás. Ha mégis fiúval jártok, akkor ez a kapcsolat inkább pajtásság legyen, ne szerelem. Nagyon lehet örülni egy titkos kézszorításnak is! A szerelem lépcsőfokait érdemes végigjárni.

FÁJ A SZÍVEM — Azért a fiúért, aki csak a nemi kapcsolat reményében foglalkozik egy lánnyal, nem érdemes fájnia! Csak tarts ki a szilárd elhatározásod mellett, ne engedj az „ostromnak"!

JELIGE NÉLKÜL — A szüzesség elvesztése azt jelenti, hogy a férfi nemi szerv átszakítja a nő hüvelybemenetét lezáró szűzhártyát. Öngyilkosságra gondolnod csacsiság, de a helyedben én nem játszanék a tűzzel!

BEBA — Azt írod, ha egy fiú megfogja a kezed, akkor jó érzés helyett inkább félni kezdesz és elhidegülsz a fiútól. Attól tartasz, hogy ez a frigiditás jele. Én azt hiszem, ez csak annak a jele, hogy nem voltál még szerelmes igazán és ezért tiltakozol a fiúk közeledése ellen. Ne aggódj, ha majd megszeretsz valakit, annak a kézfogása jól fog esni, minden ellenérzés nélkül!

SZOMORÚ PÁLMA — Azt írod, az osztálytársnőid irigylik tőled a fiú barátodat és „kinéznek" az osztályból. Nem tudod, nem kellene-e megszakítanod a kapcsolatot a fiúval. Ha ilyen kínos a helyzet, akkor valószínűleg nem lesz jobb a szakítás után sem. Ha úgy érzed, végre van egy igaz barátod, aki megért, olyan, amilyenre régóta vágyódtál, akkor az osztálytársak kétes szeretetéért nem érdemes feláldozni ezt a barátságot.

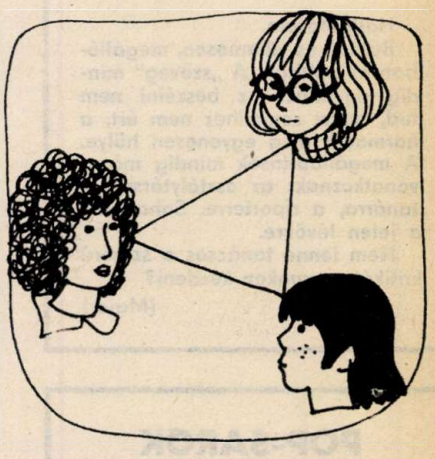

HOVÁ? — Három barátnő közül kettő mindig jobban megérti egymást, és olyankor a harmadik kirekesztettnek érzi magát. A féltékenység barátok közt is gyakori jelenség, nem csak a szerelmesek között. Ha mindkét barátnőddel szívesen vagy együtt, akkor igyekezz úgy szervezni a dolgot, hogy hármasban is jól érezzétek magatokat. A féltékenységet így sem tudod megszüntetni, hiszen természetes érzés, hogy féltjük azt, aki kedves nekünk, nem akarjuk elveszíteni.

SOK GYEREKNEK... — Többször kértelek már benneteket, hogy írjatok nevet, címet a levélbe, ha választ akartok. Nem lehet több ezer levélre az újság hasábjain válaszolni, viszont levelet is csak annak lehet küldeni, aki megírja a nevét, címét. Jeligés levelet visszakeresni szinte lehetetlen, így újra írjátok le a problémát és ne csak a nevet, címet és a jeligét. Képzeljétek csak el, hogy március hónapban 567 „Mit tegyek?" jeligés levelet kaptam. Honnan tudhatnám, hogy melyiktek problémája rejtőzik ez alatt a jelige alatt? Akinek közérdekű a problémája, az újságban kap választ, de választ levélben csak az kaphat, aki leírja a nevét, címét és persze, jeligét is írjatok minden esetben.

ZSIBONGÓ

AZ ÉN PORTRÉM

Erre, mifelénk Cereden, nagyon szép a vidék. Többnyire a falu melletti dombra megyünk fel egy csapat fiúval, de ha nem jön senki, az sem baj. Jó levegőt szívni, a madarak énekét hallgatni egyedül is lehet. Hatodikos vagyok és ha az irodalmat is úgy szeretném, mint a kirándulást, természetjárást, hát biz' nem is lenne baj az osztályzatokkal! Ejnye, a nevemet ugye még nem is mondtam. Szilágyi Lászlónak hívnak.

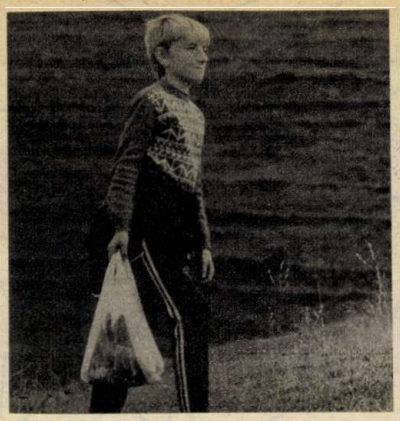

TÜSKE

Hallgatózom.

Buszon és villamoson, megállóban és boltban. A „szöveg" mindig ugyanaz: az beszélni nem tud, amaz semmihez nem ért, a harmadik meg egyenesen hülye. A megállapítások mindig másra vonatkoznak: az osztálytársra, a tanárra, a riporterre. Soha nem a jelen lévőkre.

Nem lenne tanácsos a szigorú kritikát magunkon kezdeni?

(Major)

POP-SAROK

A múlt heti megfejtés Adam volt, az Adam and Ants újhullámos zenekarból. Nemrég az év kedvence volt és pályafutását slágerlistás dalok jellemezték. Az utóbbi időben inkább csak filmezik és színházban szerepel. Teljesen eltüntette arcáról a harci díszeket, így aztán megtudtuk, hogy egy jóképű fiú — a lányok legnagyobb örömére.

Az év vége közeledtével — az új tanévig — elbúcsúzik a pop-sarok is. Jövőre slágerlistával és egyéb érdekességekkel várom leveleiteket, kérdéseiteket és természetesen a sok megfejtést. Remélem, nyáron a pop-klub tagsága sokat találkozik majd a pop- és rockzenével, hiszen az évnek ez a legalkalmasabb időszaka a kikapcsolódásra és a gyakori találkozásra a zenével.

Dévényi Tibor

VIRÁGKARNEVÁL

Fotósunk a fővárosi virágkiállításon szemfüleskedett: ő nyújtja át most — főképp lány nézőinek — fotós csokrát. Egyet sajnál csupán: kár, hogy nem színesben látjátok a színek kavalkádját...

VÁJÁR-VERSENY

Ma játék, holnap munka a vájárkodás ezeknek a fiataloknak. Képünk a vájártanulók országos versenyén készült, Miskolcon, az oroszlányi csapatról.

EGY KÉP — EGY MONDAT

– Hallottad mit mondott a Pejkó?

SÁRJÁRÓK

Szeretnél crossozó lenni? Nos, nézd meg a képet: felvételünk az országos autócross bajnokság első futamán készült Szentendrén. Eső esett, szél fújt, s így festett futam közben a mezőny. S ha még ezután sem változik akaratod, lehet, tényleg crossozó leszel.

KÖRTÁNC

A fotó tavaly készült az érdi művészeti táborban, ahol pozsonyi gyerekek is vendégeskedtek. Kóka Rozália vezetésével a tábort ez évben is megrendezik.

PLAKÁTPÁLYÁZAT

Plakátpályázatot rendeztek Egerben: a legjobb pályaműveket a rendezők elküldték szerkesztőségünkbe. Közülük választottuk ki a VI. sz. Általános Iskola takarékossági plakátját.

FÚJÓKA

Végy egy pingponglabdát, egy kört és nagy levegőt... S máris játszható a „fújóka" játék.

ZSIBONGÓ

LEVELEK, ÁGIHOZ

Most már bevallhatom: a dolog úgy kezdődött, hogy Ági levelét elvesztettem. Addig rakosgattam fiókból ki, fiókba be, az asztal egyik feléről a másikra, mígnem egy napon hiába kerestem. Ez lett az én szerencsém, úgylehet: Ágié is. Ha nem tűnik el az a fránya levél, Ági neve a többiekével együtt bekerül a Levelezénk rovatba.

De hát Ági levelét elhagytam, s ha akartam volna is, nem békélt meg a lelkiismeretem. Annyit tudtam róla: Áginak hívják, s úgy emlékeztem: egy Duna-parti város intézetében lakik. Így indultam el a bizonytalanra azon a télutói napon, amelynek történetét már ismeritek. Levéltitok címmel írtam a Pajtás március 17-i, 11. számában a lányról, akinek még soha senki nem írt levelet. Aki utálja a paradicsomos káposztát, imádja a sült krumplit, szereti a meséket és tud morzézni, s aki szerint a boldogság az, ha az ember levelet kap.

Mit reméltem a cikk megírásával?

Magam sem tudom. Azt biztosan nem, hogy kilencvenöt tizenéves akad, aki tollat fog — Ágiért.

*

Kilencvenöt levél.

Előbb kis borítékba rakosgattam az érkező leveleket. A kis borítékot egy nagyobba tettem, majd az egésznek külön fiókot nyitottam. Ma már elő se kéne vennem a leveleket: névről, címről, kézírásról tudom mindnek a történetét. Többször is elolvastam mind a kilencvenötöt. A levelek nekem íródtak, de Ágiról szóltak, s akarva-akaratlanul küldőjükről árulkodtak.

Árulkodnak a bátorságról. „Megkérdeztem anyut, írjak-e Áginak levelet. Anyu azt mondta: ne. Én mégis írok."

Vallanak a levelek a magányról. „Öt éve vagyok Budapesten. Sokat szoktam sírni, mert egyedül vagyok." „Ildikónak hívnak, tanyán élek, 14 éves vagyok. Azért is szeretnék levelezni, mert itt a tanyán nincs hasonló korú lány, akivel megbeszélhetném gondjaimat." „Nekem sem írtak, amikor megírtam, hogy a papám meghalt."

A szégyenről is szólnak ezek a levelek. „Az én címem és nevem is megjelent a Pajtásban. Rengeteg írás érkezett, köztük egy állami gondozott lány levele. Én is úgy döntöttem — amit már megbántam —, hogy nem levelezek vele. Válaszoltam neki, kértem, ne haragudjon. A cikk után döbbentem rá arra, milyen fájdalmat okozhattam én annak a lánynak?!" „Többször elolvastam a cikket és elszégyelltem magam, hiszen még én sem próbáltam meg egyik intézeti lakóval sem felvenni a kapcsolatot. Pirulásom másik oka, hogy vannak, akik nem válaszolnak egy levélre csupán azért, mert valaki nem a családjával él."

Kilencvenöt levélre kilencvenöt válaszlevelet írtam. Igaz-e a történet, kérdezték többen is. Létezik-e valóban Ági? Azt válaszoltam: a történet igaz. Egyébként is az effajta történetek kitalálásához kevés a fantázia. Az

Görög Júlia rajza

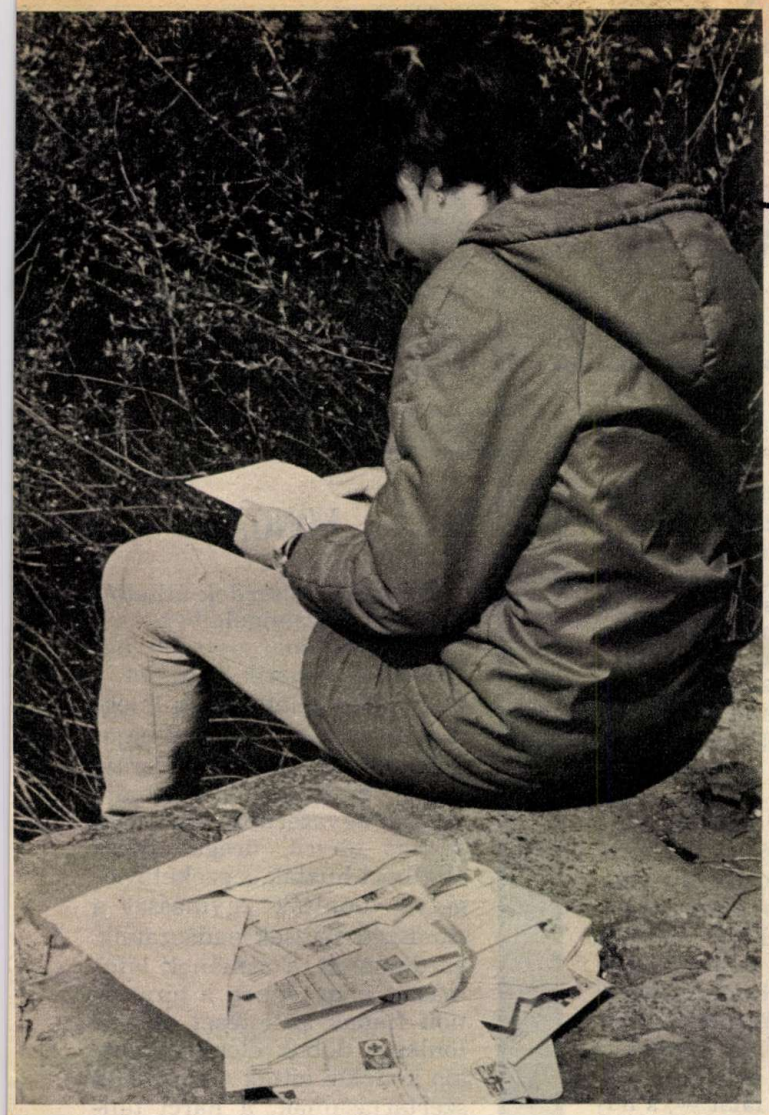

újságírónak meg amúgy sem kitalálnia — meglátnia kell a dolgokat.

A sajnálkozókat, mert sok levél kezdődött így: nagyon megsajnáltam Ágit. Nem sajnálatra, barátságra van szüksége. Azoknak a leveleknek örültem a legjobban, amelyekből nem a szánalom érződött. „Többször elolvastam a cikket és megértettem a történteket" — írta Andrea Érdligetről.

*

Ágival a cikk óta a napokban találkoztam újra. Kijött a szanatóriumból, a napokban felvételizett. Az eredményt még nem tudja, de úgy érzi: sikerrel. A napjai mostanában levélírással telnek: mindenkinek akar írni, legalább egyszer.

— *Választottál már levelezőtársat?*

— Még nem. Nehéz a döntés, sokan írnak.

— *Olvasom, hívnak is magukhoz. Elmész?*

— Nem is tudom. Talán. Hívtak Dunaújvárosba is, a Balatonra is. Lesz időm a nyáron, s még nem láttam a Balatont.

— *Mit írnak?*

— Majdnem ugyanazt: szeretnének levelezni velem, írjak magamról. Én se tudok mindenkinek mást írni. Volt, hogy könyvet is kaptam, a Lányok évkönyvét.

— *Ági, most boldog vagy?*

Elmosolyodik azzal a halvány mosolyával. Nem válaszol.

*

Mit is mondhatna? Hisz a boldogság titka az is, hogy jelenlétét aligha érezzük meg. Azt tudjuk csupán, hogy most rendkívül fontos tennivalóink akadnak. Kilencvenöt levél például, amit meg kell válaszolni. Számontartani, hogy Hoffmann Gabi sikerrel felvételizett, s tudni, hogy Botyánszki Ildikó a Békéscsaba melletti Fényes-tanyán már nincs egyedül. Elővenni a térképet, s ujjunkkal követni: hol van Balinka-Mecsér, Pereked, Gávavencsellő és Cserszegtomaj. Falvak, amelyek létezéséről magam sem tudtam mindaddig, amíg Ági történetét meg nem írtam.

Ágiról, mondom, pedig a Levéltitok régen nem róla szól. Hiszen, ha jól körülnézek: sok Ági él körülöttünk.

S hogy valahol lelkünk legmélyén, mi valamenynyien a történetbeli Ágik vagyunk.

Major Árvácska
Fotó: Wagner Margit

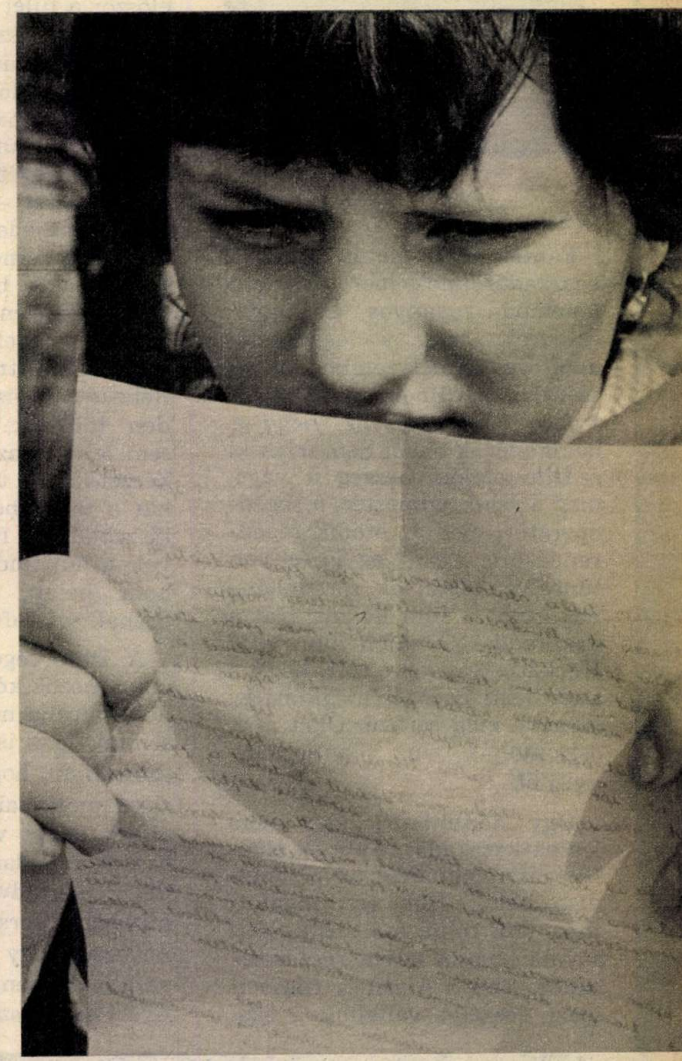

MOZAIK

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: MAGYAR KATALIN

TINKA FILMET MESÉL

Fantasztikus életük lehet a kaszkadőröknek, mert ők olyan fenemód ruganyos és ügyes emberek, hogy a legképtelenebb veszélyhelyzetekből is ép csonttal kerülnek ki. Nem is értem, miért van az, hogy a kaszkadőrök nevét nem írják ki a film elején, bezzeg a vágó, meg a szinkronmester, a segédoperatőr, meg az ötödik segédrendező is egytől egyig fel van tüntetve, mivel ők ott dolgoznak, ahol a film készül. Hát a kaszkadőr? Ő vajon nincs ott? Kockára teszi az életét, hogy a sztár testi épségét megkímélje, hírneve meg semmi. Őket nem ostromolják az autogramgyűjtők.

Úgy döntöttem, hogy nem leszek kaszkadőr, s ebbéli elhatározásomban még az a „mindent bele!" film sem ingatott meg, ami róluk szólt és az volt a címe, hogy A hét merész kaszkadőr. Ebben a színes filmben igazi veszélyt vállaltak a szuperemberek, s ezt olyan lelkesedéssel tették, mint amikor az ember három hónapos furtonfurt lencseevés után végre kap egy tepsi kacsasültet. A történet mindössze ennyi: a filmforgatásról ellopják Rebekát a filmcsillagot és az emberrablók olyan nagy összeget követelnek érte váltságdíjul, amit képtelenség kifizetni. A bandavezér azzal fenyegeti a színésznőt, hogy ha nem jön az összeg negyvennyolc óra leteltével, először a fülét küldik el a stábnak, aztán szép lassacskán a többi darabjait. Ettől kiborul a fő-fő kaszkadőr, s maga mellé toboroz még hat halált megvető „rugóláb" ifjút és miután megmásznak egy tíz emeletnyi magas épületet — csak úgy sebtiben a meredek falat —, s miután szétvernek egy mulatót, elindulnak búvárruhában a tenger mélyén, hogy a Szabad földnek nevezett mesterséges bandita-szigetről kiszabadítsák Rebekát. Eközben annyi minden történik, aminek a fele sem lehet igaz. Beledobálják a kézzel-lábbal tiltakozó banditákat a tengerbe. A főkaszkadőr kiszabadítja Rebekát, beugrik vele a hullámokba és most már nem heten, hanem nyolcan úsznak visszafelé a víz alatt.

A film végén belevigyorognak a nézők képébe és úgy tesznek, mintha nem történt volna semmi. Igaz is. Történt valami azon kívül, hogy egy „kiakadt" agyú amerikai rendező megint kicsit palira vett bennünket? Tessék mondani, ez egy huszadik századvégi mesefilm? Mindegy persze, hogy minek nevezzük, egy biztos, az elhatározásomat nem változtatta meg. Azért sem leszek kaszkadőr!

KONGA

Az afrikai őserdők áthatolhatatlan dzsungeleiben ma már a legelmaradottabb helyeken is ismerik a rádiót, s talán még telefonon is megtárgyalhatják ügyes-bajos dolgaikat az emberek. Persze régen a hírközlés formája sokkal egyszerűbb volt. Hatalmas törzsű, üreges fákra állatbőrt húztak, s ezeket ütögetve tudatták egymással a szomszéd törzsek vadászataik eredményét, a sámánok látomásait vagy éppen a törzsfőnök fiának születését. A különleges dobok elengedhetetlen kellékei lettek a varázslók szertartásainak, a harci táncok kíséretének. Később, a rabszolgatartó idők alatt az ősi kultúra sok más egzotikumával együtt a konga is átlépte a földrész határait, hangzásával meghódítva minden zeneszerető embert.

A mai világ sámánjai, a pop-rockzenészek is szívesen nyúlnak Afrika hangszeréhez, amikor koncertjeik hangulati csúcsára „igyekeznek". Külön tudomány lett a konga dob használata.

— Magyarországon alig négyen vagyunk kongások — mondta Vincze Tamás, a Láma együttes dobosa. — Pedig az igény nagy. Idáig legalább tíz nagylemezhez hívtak meg kongázni. A különleges, egzotikus fából készült hangszer kezelését sajnos senki sem tanítja. A legjobb kongák ára eléri a har-

VERS SZÓBAN ÉS KÉPBEN

Megfoghatatlan, hogy kiben milyen gondolatsort indít el egy-egy fotó. Amikor a kezembe vettem ezt a képet, Puskin áradó, gyönyörű verses meséje – Mese Szaltán cárról... – jutott eszembe, pontosabban annak egyik részlete, amelyik így szól:

„Zúgva forr a tenger árja
És tombolva háborog,
Tépdesi a partfokot.
Víz fröccsen a partra szerte,
s íme ott a partra kelve
Harminchárom jó vitéz,
Pikkelyvértben vívni kész;
Daliások, karcsúk, szépek,
Mind egyforma, ifjú, délceg
— óriásnak mondható —
Velük Csernomor apó."

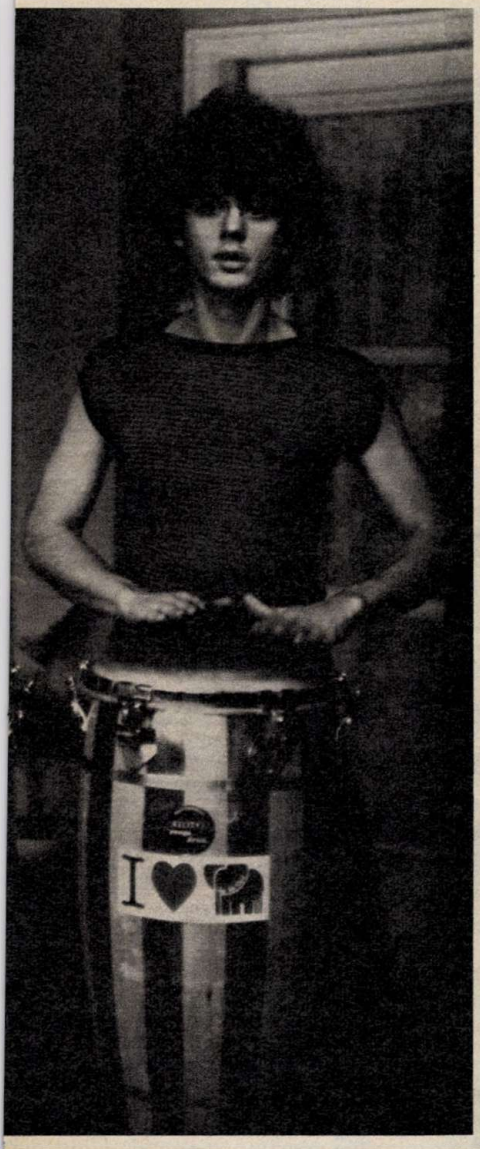

mincezer forintot is, ez pedig nem kis akadály beszerzésükben. Persze, aki egyszer szerelmes lett nyolc-kilenc különböző hangszínt varázsló muzsikájába, annak élmény zenélni vele, s aligha hagyja abba...

Elekes Ferenc romániai magyar költő, Amikor bekapcsoltam a madarakat című lírai naplójából közlünk egy kis jegyzetet. Reméljük, hogy az írás többet mond el az alkotóról, mintha száraz életrajzi adatokkal próbálnánk őt bemutatni. Annyit azért elárulunk róla, hogy az Ifjúmunkás című bukaresti hetilap Marosvásárhelyen élő munkatársa.

MÁS

Titokban megpróbáltam másnak lenni.

Nem azért, mintha nem szerettem magam, hanem mert régóta kételkedem valamiben. Sokszor hallom: „— Ha neki volnék, akkor..." Például azt mondja egy szülő, ha ő tanár volna, először is megtanítaná a gyermekét, hogy tisztelje tanárait. A vevő egy percre sem felejtené el az udvariasságot, a kiszolgáló nem szedne le a polcokról mindenfélét, amikor úgysincs vásárlási szándéka, a járókelő nem tűrne meg az úton egyetlen cigarettacsutkát, az utcaseprő pedig nem dobna el az utcán egyetlen cigarettacsutkát, persze, csak akkor, ha ő a másik volna.

Egyszóval a más helyében mindent másképp csinálna az ember. Hát ezt próbáltam én meg. Másnak lenni. Igaz, csak gondolatban.

Voltam például sofőr, aki minden gyalogjárót felvesz masinájába, jegyszedő, aki sohasem kiabál, igazat mondó tanú a törvényszéken, jószívű mostoha, lottó-nyertes, aki a pénzen virágokat vesz, és ennivalót az őzikéknek. Aztán voltam még sok nagy hadügyminiszter, aki jókedvében behajigálja fegyvereit a tengerekbe, békegalamb, ki épp akkor szállt egy puskacső célgömbjére, amikor meg akarták húzni a ravaszt. És akkor hirtelen eszembe jutott egy ember, aki azt mondta, ha ő pennás ember lenne...

Így döbbent belém, bizony, magamnak kell lennem legelőbb. Megírni szülőt, tanárt, vevőt, eladót és járókelőt, utcaseprőt, sofőrt, jegyszedőt, tanút, békét, millió dolgát a világnak, hogy segítsek a fölismerésben: legyen mindenki önmaga.

Olyan, amilyen a más helyében lenne.

KÖNYVJELZŐ

Ez év tavaszán jelent meg Kiss Anna: Tükörképek című verseskötete, amelyben a valóságos világ és ennek tükörképe, az álom együtt jelenik meg. A hangulatos prózaversek számodra íródtak. Találkozol bennük a magyar nyelv ritkaságszámba menő érdekes szókincseivel. Ha valamelyiket nem ismernéd közülük, nézd meg a kötethez mellékelt kis értelmező szótárt. Nem lesz hiábavaló fáradság, hiszen a már homály takarta, régi kifejezések felfedezésével gazdagodik a te szókincsed is.

*

Varga Katalin: Legyél te is Bonca című regényének hősei a Nagy Vadász és miszter Doolittle — azaz Bence és Andris — ismét vadászatra indulnak, s az ismerős boncák között megismerkednek egy különös kislánnyal, akinek egyelőre fogalma sincs a boncaságról. Gondolom, neked sem, ezért javaslom, hogy olvasd el a könyvet.

*

Humoros, ironikus vígjátékot beszél el A fészek melege című regényében Bárány Tamás. Napjaink valósága, gondja-baja, ezer hibája jelenik meg a könyvben, ezúttal nem a dráma sötét színeivel. Ebben a regényben a humor tükrében láthatod meg korunk fonákságait.

5x5 KUBÁRÓL

4. A TEKNŐS RODEÓ

A Szerelem barlang nem nagy. Mindössze tizenöt méter hosszú, a bejárata harmincöt méter mélyen kezdődik, és olyan húsz fokos lejtésű a szakadék felé, ahonnan már végtelen a mélység. Akár két ember is elfér egymás mellett a bejáratban. Alaposan felkészültünk, hogy filmre vegyük a csőszerű barlang élővilágát. A falak tele vannak szivacsokkal, korallokkal, kagylókkal és virágállatokkal.

„Te voltál a horgony"

Ferenc és Tomas előrementek. Egy kis kerülővel a barlang szakadék felőli oldalán helyezkedtek el a lámpákkal. Julio Kátai Balázst kísérte a felső bejárat felől. Én a barlang szájánál helyezkedtem el. Azt a feladatot vállaltam, hogy a fentről jövő kábelt továbbítsam a barlang belsejébe. Felnéztem. Minden rendben levőnek mutatkozott. A vastag gumikábel felém kígyózott a korallok között. Azért kell itt, fenn maradni egy embernek, hogy vigyázzon a vezetékre, gyorsan ki tudja akasztani, ha netán egy élesebb, bogasabb korallban elakad.

Balázs mellőlem indult. Úgy zuhant befelé, mint egy vízi akna. Jól láttam: minden lámpa égett. Fény derengett a túlsó oldal felől is. Julio kezében is világított a négy égős tabló. A kamera lámpája is szórta a fényt. Egyszer csak nincs tovább. A kábel lámpája valahol elakadt. Rántottam egyet, nem jött, csak egy ölnyi tömbkorall pottyant a vállamra. Már-már indultam volna vissza, hogy megnézzem az elakadás okát, de moccanni sem mertem, mert a két búvár már vagy öt méterrel alattam feküdt. Várták a kábelt, mentek volna befelé. Ha elmozdulok, lezuhan a bunkó nagy kőtömb és agyonüti valamelyiket. A kövek meg jöttek. Egyre nagyobb súly nehezedett rám. Már a fejemmel is egyensúlyoztam valami tömeget. A lábam alatt is omladozott a kis párkány, amin megtámasztottam magam.

A lámpák kialudtak. Julio visszajött. Előbb leszedte rólam a ballasztokat, aztán együtt mentünk felfelé a kábel mentén, vajon mi történhetett. Hoppá! A kábel végeit bedobták a fiúk a vízbe. Önkéntelenül felnéztem. A hajó ott állt a fejünk felett.

A fedélzeten mindenki sápadt volt. Még a kapitány arca is. Ijedten nézett ránk. Mi történt? Rockenbauer Pali tért magához leggyorsabban.

— Ide figyelj, öreg — mondta nekem. — Csak annyi történt, hogy mellénk állt a bonitóhalászok betonteknője. Közben feltámadt a szél. Egy horgony nem bírta megtartani a két hajót és felszakadt. Bennünket meg elkezdett vinni a szél a part felé. Légy erős, néhány percig te voltál a horgony, a kábel pedig a horgonykötél. Egy darabig mindannyian a drótba kapaszkodtunk, nehogy a vízbe rántsa az aggregátort is. Végül kénytelenek voltunk vízbe dobni a kábelvégeket.

Szerencsénkre, a kapitány észnél volt, azonnal vízbe eresztette a tartalék horgonyt, megfogta a hajót, felszedte az elszabadult horgonyt, azt is előbbre dobta, aztán megállt ott, ahol eredetileg is állnunk kellett. Csak ennyi történt. Mi lenn erről mit sem tudtunk. Kárpótlásul a halászok megajándékoztak néhány termetes bonitó hallal. Kitűnő ebédünk volt aznap.

A fele sem tréfa

Nagyobb baj sose érjen! Ezt a kicsit meg gyorsan elfelejtettük. Még aznap, ebéd után Francisco elvágtatott a motorcsónakkal, de kisvártatva visszatért és két hatalmas teknőst hozott magával. Legalább mázsás volt mindkettő. Alig bírtuk a fedélzetre emelni őket. Jó játék, gondoltuk. Mindent előkészítettünk, aztán vízbe eresztettük a jámbor növényevőket. Jámborságukat egyes biológusok kétségbe vonják, mondván, megeszik ezek a halat is. Egy biztos, borzasztó éles a foguk. Voltaképpen nem is fogak azok, hanem két egymás feletti csontozat, mint valami harapófogó.

A két komát vízre bocsátottuk. Magunk is vízbe ugráltunk. Az egyiknek a hátán én is rodeóztam. Köröket írtunk le, hol felemelkedtünk, hol a tengerfenék homokját szántottuk. Közben jókora karcolásokat ejtettek a kezemen, lábamon az utunkba kerülő korallok. Nem bántam. Nagy játék volt.

Más barátok emlékét is őrzöm. A filmforgatás egy hónapja idején összesen egy — tehát egyetlen — szabadnapot engedélyeztünk magunknak. Akkor sem heverésztünk a napon. A nagy sárga csónakkal felkerestünk egy közeli hajóroncsot. Még készüléket sem vittünk magunkkal. Szigonypuskával felfegyverkezve értünk a roncsokhoz. Nagy mellénnyel kijelentettük, hogy lövünk vacsorára valót. Balázzsal mentünk, én a puskát fogtam, ő mögöttem kapálózott. Arra készült, segít majd, ha netalán jó nagy halat akasztok szigonyvégre és egyedül nem bírom csónakba emelni. A puskám kétcentis fenyődeszkát is keresztülvisz. Köröztünk, cserkésztünk a roncs közelében, egyszer csak Balázs kiabálni kezdett.

— Vigyázz bátyó! Cápa!

— Bizony az! — rikkantottam vissza és lövésre emeltem a fegyvert. Hujuj! Jöttek a rokonai is. Öt cápa, tíz cápa ... Tizenöt. Az áldóját! Ennek a fele sem tréfa. Köröztek körülöttünk. Egymásnak vetettük a hátunkat. Én a szigonnyal böködtem őket, hogy távol maradjanak, Balázs az uszonya végével rugdalta el magától a szemtelenebbjeit.

No, ha ezt megússzuk, dünnyögtem magamban és nagyon vártam, hogy mellénk érjen a sárga hajó.

Megúsztuk. Jó darabig el nem mondtam volna, hogyan. De itt majd elmesélem! Legközelebb!

Pásztor Ferenc

Fotó: ifj. Pásztor Ferenc

(Folytatjuk)

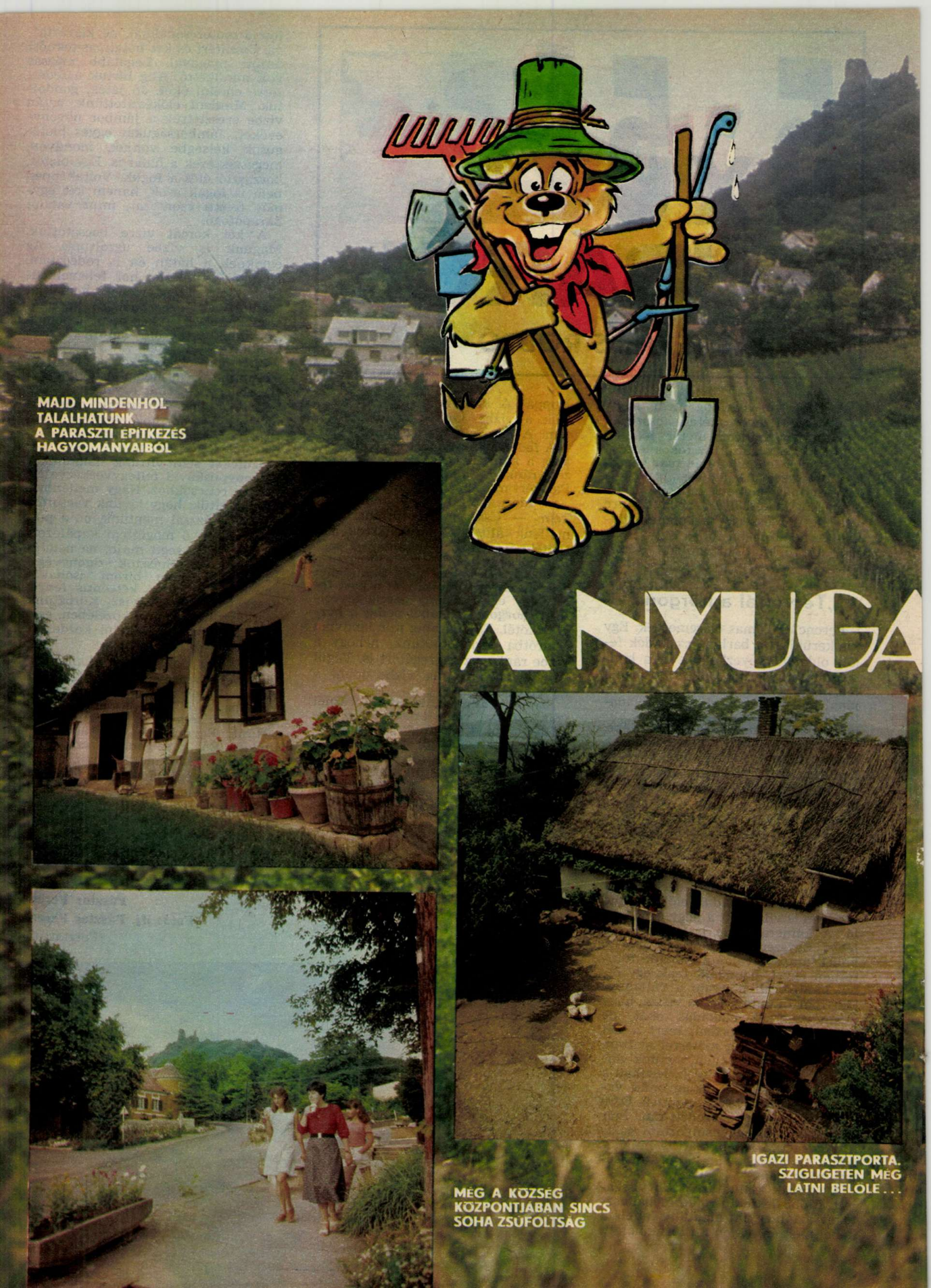

MAJD MINDENHOL
TALÁLHATUNK
A PARASZTI ÉPÍTKEZÉS
HAGYOMÁNYAIBÓL

A NYUGA

IGAZI PARASZTPORTA.
SZIGLIGETEN MÉG
LÁTNI BELŐLE...

MÉG A KÖZSÉG
KÖZPONTJÁBAN SINCS
SOHA ZSÚFOLTSÁG

LOM SZIGETE

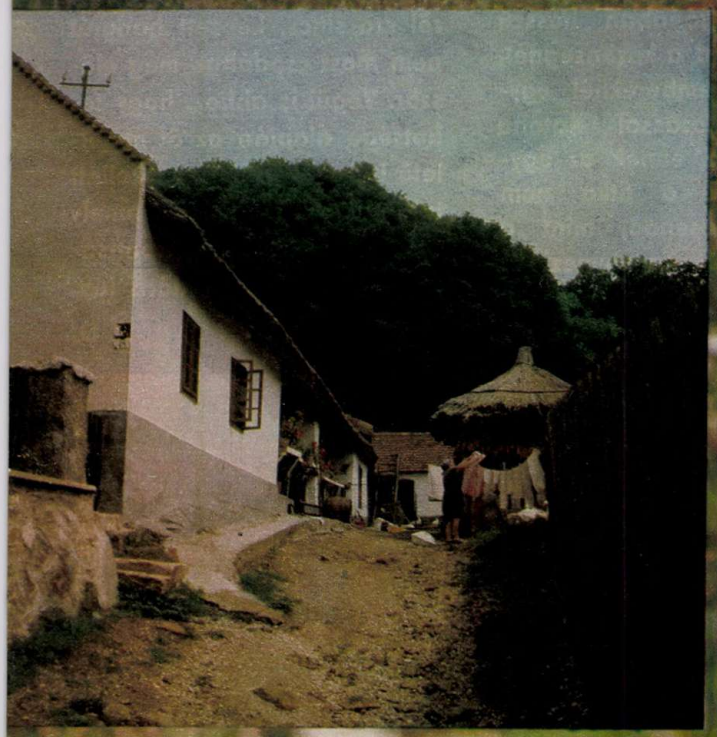

ERDŐ ALJÁN, FALU SZÉLÉN MÉG A KIMOSOTT RUHÁT IS KELLEMESEBB TEREGETNI

A SZEMNEK IS GYÖNYÖRŰ LÁTVÁNY A MUSKÁTLIK ZÖLDBEN, PIROSBAN POMPÁZÓ SORA

A NYUGALOM SZIGETE

Egykor de büszkén uralhatta Szigliget a Balaton víztükrét és a Tapolcai medencét. Talán éppen ez az oka, hogy a tájból kimagasló kúp alakú hegy tetején levő erődítmény oly gyakran cserélt gazdát. Falai közt Újlakyak, a Tóti-Lengyel család, Török Bálint és a legendás hírű harcos, Magyar Bálint parancsoltak.

Maga a falu — mint királyuk előtt a parasztok — alázatosan bújik meg a romjaiban is fenséges vár lábainál. Keskeny utcáiban oly sokat látni a régről megmaradt népi építészet formáiból, mint amennyit a többi balatoni községben együttvéve sem. A fehérre meszelt, nádtetős házak ablakaiból sehol sem hiányzik a muskátli. Majd minden portán tartanak állatot, igaz, tehén már csak egy háznál maradt hírmondónak az egykor gazdag csordákból, de frissen fejt tejet nem árulnak másutt a környéken.

Hajnali derengéskor, déli napsütés idején és a vörösen izzó napnyugta utáni szürkületkor egyaránt csendes Szigliget. Pedig kiránduló, külföldi vendég akad itt is bőven, mint bárhol másutt a Balaton mentén. Talán még egy kicsit több is jut a bámészkodókból, de mintha a paraszti hangulat érintetlensége, a táj romantikus szépsége tiszteletet és csendet parancsolna mindenki számára. Itt nem épültek szállodasorok, nincs üvegpalota a diszkók számára és a pénztárcákat sem kell félteni csábító üzletsoroktól, bazároktól. Strandja is csupán egyetlen van. Mintha nem is a Balatonon lennénk, mintha kiléptünk volna a tó nyári zsúfoltságának bűvköréből.

A nyugalom szigete ez a táj. A szemnek is nyugtató látvány a házak végéből sugárszerűen szétszaladó kertek, szalagföldek sora. Szorgos emberek lakják Szigligetet. Egyszerűen, rendezetten próbálják átmenteni a paraszti kultúra megmaradt emlékeit, láthatóvá, érezhetővé téve számotokra is, akik nagyvárosok betontengeréhez szokva nőttök fel . . .

Nem véletlen az sem, hogy Szigliget közepén, a volt Eszterházy-kastélyban ma írók alkotóháza található. Tizenöt hektáros parkjának botanikai gyűjteménye párját ritkítja. A több mint ötszáz féle diszfa, cserje és fő ékessége, a százhúsz féle fenyő ideális környezet az írói munkához. Igaz, éppen nyugalmának megőrzése miatt kirándulók nem is láthatják a „mesekertet". A természetszeretők számára kárpótlásul egész sereg turistaút indul a községből. Majáliserdő, Óvárhegy, Szentgyörgy-hegy, Avasi-templom, Badacsony hegy vagy Rodostó-turistaház . . ., kedvére válogathat minden kirándulni vágyó. Borongósabb napokon a környéken levő tucatnyi úttörőtábor számára sem tudnánk remekebb programot ajánlani, mint egy szigligeti túrát.

Ha arra visz az utad, állj meg egy pillanatra te is, megcsodálni Szigliget kincseit.

Kép és szöveg: Koncz Dezső

KEDVES ISMERŐS

A TITOK: A „TITKAIM"

Mindenféle sportverseny végén a győztes felállhat a dobogó legmagasabb fokára és nyakába akasztják a legjobbnak járó „koronát", az aranyérmet. A könnyűzene világában is igyekeznek a szakemberek időről-időre összehasonlítani, mérni az előadók teljesítményét. Így van ez minden egyes esztendő végén. Nem könnyű a feladat, hiszen sem másodperccel, sem súllyal, sem sebességgel nem mérhető az együttesek, énekesek munkája. A pop-meccsnek elkeresztelt megméretés eredménylistája így aztán mindig rengeteg vitára ad alkalmat. Az elmúlt esztendőben az énekesnői kategóriában hosszú idő után mind a közönségnél, mint a szakembereknél egyhangú pontozással Katona Klári nyert. S ennek az egyhangúságnak a titka nem másban keresendő, mint a Titkaim című nagylemez új hangvételében. A szakemberek már az album megjelenésekor felkapták a fejüket. Az érett előadói stílus, a tiszta énekhang és a ragyogó szerzemények hamar utat találtak a közönség szívéhez is. Természetesen a sikerhez kitűnő adalékul szolgáltak Katona Klári remek koncertjei, ahol az oly gyakran hiányolt lemezminőségű megszólalást hallhatta vissza a közönség. Az sem véletlen, hogy az énekesnő nem vállalt mindennapra két fellépést. Az úgynevezett haknizás óhatatlanul a minőség rovására ment volna. Persze, badarság lenne azt állítani, hogy Klári elsöprő sikere olyan volt, mint egy fényes csillag megjelenése a tiszta égbolton. Erről szó sincs, képzett hangját nem most csodáltuk meg először. Végül is ahhoz, hogy tehetsége alapján az őt megillető helyre kerüljön, rá kellett találnia saját stílusára, amely egyediségével, testreszabottságával olyan Katona Kláris lett.

K. D.

KATONA KLÁRI

PAJTÁS

FOTÓ:
GAÁL ZOLTÁN

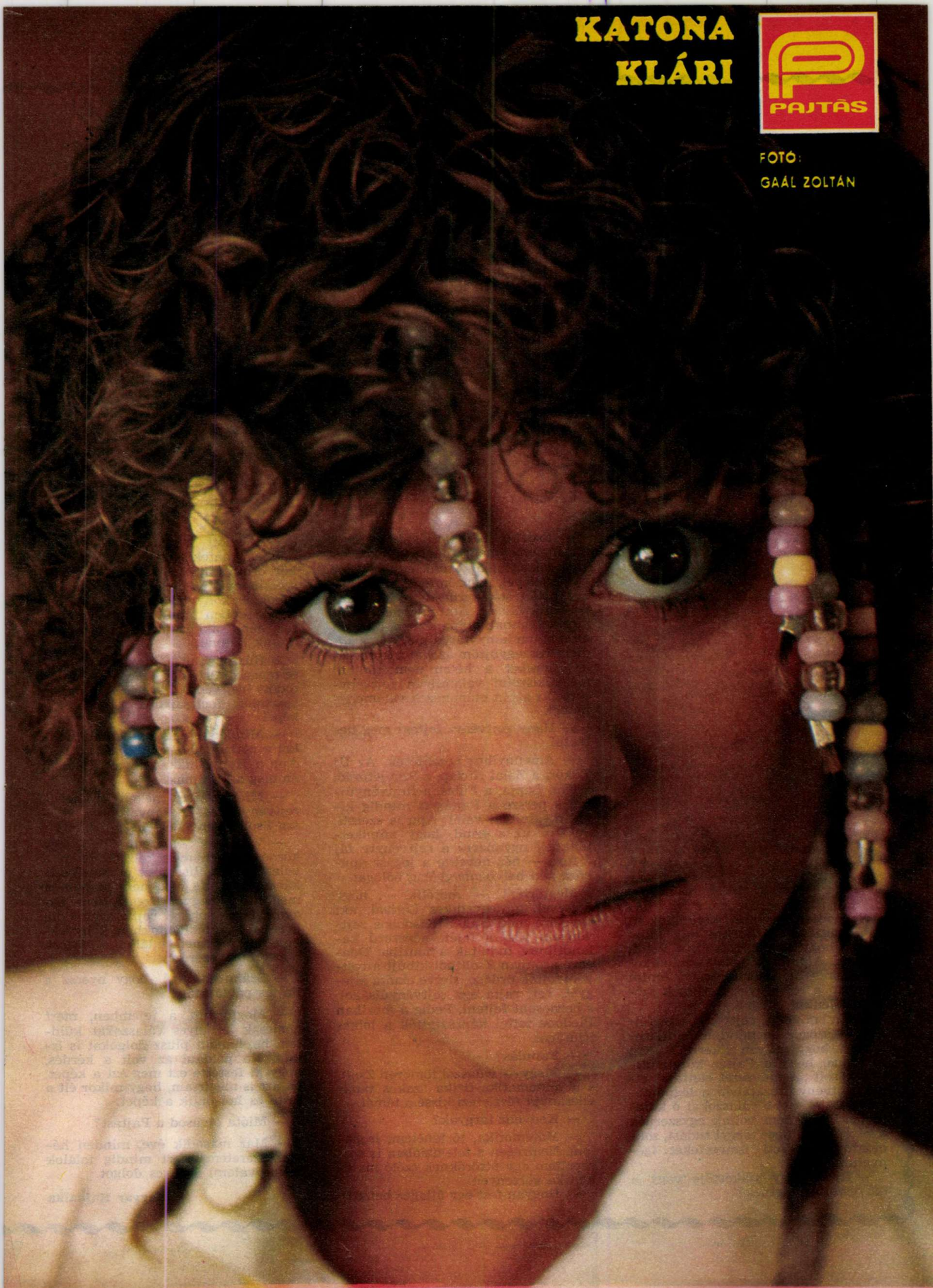

„A művészet életfája" sorozat rejtvényeinek nyertes megfejtői közül bemutatjuk Zsoltot, aki a legjobb egyéni teljesítményt nyújtotta, és a perbáli múzeumbarát szakkör tagjait, akik közösen oldották meg a feladatokat.

ZSOLTI, A NAGY REJTVÉNYFEJTŐ

Nyugodtan, szinte kívülállóként válaszolgat a kérdésekre míg kiderítjük, hogy Fendrik Zsolt, a Petőfi Sándor Általános Iskola hatodikos tanulója Zalaegerszegen. Amint azonban a rejtvények kerülnek szóba, felélénkül.

— Én minden rejtvényt megfejtek! — szögezi le mindjárt elöljáróban. S hogy milyen sikerrel? Arra jó példa, hogy a Pajtás közelmúltban közölt „A művészet életfája" című rejtvénysorozatában a legpontosabb, legteljesebb válaszokat ő küldte be. Pedig nem voltak egyszerűek a kérdések, alapos tárgyi tudást, sokoldalú művészeti ismereteket igényeltek.

— Ilyen nagy szakértője vagy a művészettörténetnek?

— Érdekel már kicsi korom óta, s történelem- meg irodalomórákon is elég sokat foglalkozunk egy-egy kor építészetével, képzőművészetével is. Így aztán sok kérdésre tudtam kapásból a választ. Ami meg nem ment azonnal, annak utánanéztem. Minden szombaton könyvtárba megyek, s addigra összegyűjtöm azokat a kérdéseket, amiket a héten nem tudtam megválaszolni valamilyen rejtvényben. Ott aztán utánanézek valamenynyinek.

— Hány rejtvényt fejtesz meg hetente?

— Amennyihez hozzáférek. Az Új Tükör, a Zalai Hírlap, a Szovjetunió, a Nők Lapja, a Füles, a Rejtvényújság s persze a Pajtás is mindig kínál megfejteni valót. Apu is szereti. Sokszor az a gond, hogy mindkettőnknek ugyanarra a rejtvényre fáj a foga — néz nevetve a jogász apukára, aki helybenhagyólag bólogat.

Megtörtént — mesélik —, hogy öccsével, a negyedikes Lalival, aki egyelőre még csak a Kisdobos rejtvényein töri a fejét, népszerű kalandfilmre indultak a moziba. Odaérve azonban Zsoltiból kibújt a rejtvényfejtők ördöge, sietve eladta a jegyét, vett rajta egy rejtvényújságot, s hazaosont fejteni. Pedig a moziban Piedone tettei káprázttatták a lelkes ifjúságot.

— Tanulás?

— Megy — válaszol tömören Zsolt, s a matematika-fizika szakos tanár édesanyja részletezi kissé a témát.

— Kedvenc tárgyak?

— Matematika, történelem, irodalom. Nemrégen a televízióban is szerepeltem egy úttörőknek szóló matematika versenyen.

— Hogyan fest egy átlagos heted?

— Délelőtt iskola, aztán délutánonként matek szakkör, német szakkör, orosz szakkör, irodalom szakkör, szombatonként pedig zongorázni tanulok és könyvtárba megyek. A maradék időben tanulok, rejtvényt fejtek, néha sakkozunk egyet vagy focizunk Lalival.

A fiúszobában a kisasztalon szinte magától értetődő, hogy félig megoldott rejtvény hever. A falakon sportolók, focicsapatok színes fényképei.

— Mindenki más csapatnak szurkol a családban — mondja Zsolti. — Apu a Honvédnak, Lali a ZTE-nek, én meg a Fradinak.

— Miért szerez neked örömet a rejtvényfejtés? — kanyarodunk vissza Zsolti szenvedélyéhez.

— Valahogy élvezem. Van egy kérdés, amire meg kell találnom a választ. Hasonlít kicsit a matematikához is. Amíg meg nem találom a megfejtést, nagyon izgat. Nem hagyom félbe soha a rejtvényt, addig keresgélek a lexikonokban, könyvekben, míg meg nem találom a választ. S ez örömet szerez.

— Számítottál rá, hogy nyersz a Pajtás pályázatán?

— Megfordult a fejemben, mert nemcsak a helyes válaszokat küldtem be, hanem plusz dolgokat is írtam. Ha például az volt a kérdés, hogy ki festette ezt meg azt a képet, én azt is megírtam, hogy mikor élt a festő és hol őrzik a képet.

— Mióta olvasod a Pajtást?

— Már második éve, minden héten. Szeretem, mert mindig találok benne valami érdekes dolgot.

Magyar Hajnalka

A MŰVÉSZET BARÁTAI

A PERBÁLI „MUZEOLÓGUSOK"

Ott, ahol kitárulkoznak a hegyek, ahol hétágra süt a nap, ahol a zöld belerobban a tavaszba, ott van Perbál, közepén a templommal és az iskolával. Derűsen érkeztem és derűsen fogadtak.

– A múzeumbarát szakkör tagjait keresem – mondtam és rövidesen Molnár Zoltán, a csapatvezető megkérdezte:

– Milyen ügyben?

– A művészet életfája sorozathoz mellékelt rejtvényt egytől egyig jól fejtették meg, s a véletlen szerencse folytán ők is a nyertesek közé kerültek.

– Ez igen! – nevetett Zoli bácsi és pár perc alatt összetoborozta a vidám társaságot.

Mi kell ahhoz, hogy egy szakkör lelkes, kíváncsi és aktív legyen? Először is kell egy tanár néni vagy bácsi, másodszor (de nem utolsó sorban) kellenek érdeklődő, szorgalmas és okos gyerekek és persze cél is kell, ami lelkes közösségbe forrasztja a társaságot.

– Könyvbarát szakkör voltunk, de amikor megalakult nálunk az iskolamúzeum, „átmentünk" múzeumbarát szakkörbe – mondja Wentzel Ferencné, az a bizonyos tanár néni, akinek nem elég, hogy rajzot és irodalmat tanít, hanem egyéb, órán kívüli foglalkozásokon is építi, tágítja a gyerekek tudását, érdeklődését.

A rajzterem falán A művészet életfája sorozat fejezetei sorban egymás után kitűzve; bárki böngészheti, olvashatja, akár meg is tanulhatja, hogyan következtek egymás után a nagy művészettörténeti korszakok. Látványos bizonyítéka annak, nem hiába dolgoztunk, dolgozunk, vannak iskolák, ahol „veszik a lapot".

– Rajzórákon olvastuk az anyagot, beszélgettünk a felvetett témáról és csütörtök délután mindig nagy buzgalommal fejtettük a rejtvényeket. Körberaktuk magunkat lexikonokkal, művészettörténeti könyvekkel és lázasan kutattuk a kérdésekre adható helyes válaszokat – folytatta a tanárnő.

– Gondolom nem ez volt a szakkör egyetlen dolga. Mivel foglalkoztok, amikor éppen nem rejtvényt fejtetek? – fordultam a gyerekekhez.

– Rendezzük, szépítjük és gazdagítjuk múzeumunk anyagát, ami iskolánk, illetve úttörőcsapatunk történetét dolgozza fel, ezenkívül falunk történetét is kutatjuk – mondta Fodor Erika.

– Ha idejön hozzátok egy kíváncsi idegen és eláraszt benneteket a falura vonatkozó különböző kérdésekkel, tudtok-e válaszolni rájuk?

– Tessék kipróbálni! – indítványozta Maros Anna.

– Nos, jó. Kapásból megkérdezem: miért hívják falutokat éppen Perbálnak?

– Valamikor nagyon régen ez a terület a telki apátsághoz tartozott és egy Perbálus nevezetű szerzetes volt megbízva az alakuló kis település ügyeinek intézésével. Az ő emlékét őrzi a falu neve – válaszolta tömören Anna és mindjárt hozzátette, hogy különféle jópofa legendák is vannak, amelyek sajátos módon magyarázzák ezt a kérdést.

– Többek között begyűjtöttünk egy olyan mondát is, miszerint valaha a falu egyik fele állandóan bálozott, a másik fele meg állandóan perelte a bálozókat. Ebből a csetepatéból alakult ki a név, hogy Perbál. Persze, ez csak tréfa, nem sok alapja van – tette hozzá nevetve.

– Meggyőztetek. Nem csak szeretitek, de ismeritek is falutokat. Titeket pedig ismerjenek meg a Pajtás olvasói.

Íme a falukutató, rejtvényfejtő, múzeumrendező perbáli szakkör tagjai: Sommer Rita, Maros Anna, Pálóczi Krisztina, Kovács Ildikó, Jobbágy Györgyi, Kerekes Ildikó, Kerekes Andrea, Bodnár Enikő, Cseszneki Edina, Furuglyás Anikó és Csilla, Harcos Róbert és Gábor.

Gratulálunk!

Magyar Katalin

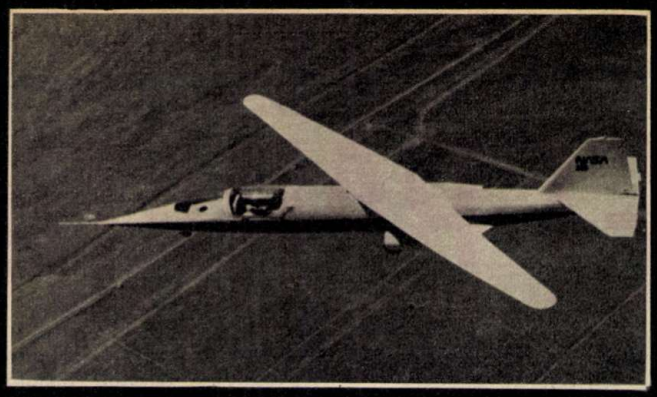

Formabontó repülőgépet terveztek a NASA (amerikai űrkutatási hivatal) szakemberei. A gép szárnyai szokatlan módon, aszimmetrikusan helyezkednek el a törzsön. A szélcsatornában végzett kísérletek tanúsága szerint sok előnye lesz a ma még csak kísérletképpen kipróbált szuperszonikus utasszállító gépnek. Nem okoz hangrobbanást, sok utast szállíthat nagy sebességgel, s a Concorde repülőgép üzemanyag-fogyasztásának kétharmadával is beéri.

A teflontető jóvoltából nyáron is lehet olcsón korizni Dortmundban (NSZK). Az új műjégpálya üzemeltetése nem kerül sokba, mert az Európában elsőként alkalmazott építészeti megoldás: a teflontető nagyon jó hőszigetelő, így energiatakarékos.

A teflont a háztartásokból is jól ismerjük, a teflonborítású edényekben – éppen a jó hőszigetelő tulajdonsága miatt – nem ég meg az étel. Ezt a műanyagot éppen ezért az űrkutatásban is sokoldalúan használják. Az építészetben is nagy jövőt jósolnak neki: a világ bármely pontján – a sarkvidéktől a sivatagokig – jól alkalmazható szabályozott klímájú épületek befedésére.

Sivatagi sí! Ha nincs hó, homok is jó! A sivatagi sízés szerelmese nem hagyja magát befolyásolni az időjárástól. Kis leleménnyel átalakított sífelszereléssel a homokbuckákon is hódolhat kedvenc sportjának az ötletes újító. A sivatagi sí a homoknak azt a tulajdonságát használja fel, hogy a dombok felszínén levő réteg nagyon könnyen lepereg, magával ragadva a rajta levő tárgyakat is.

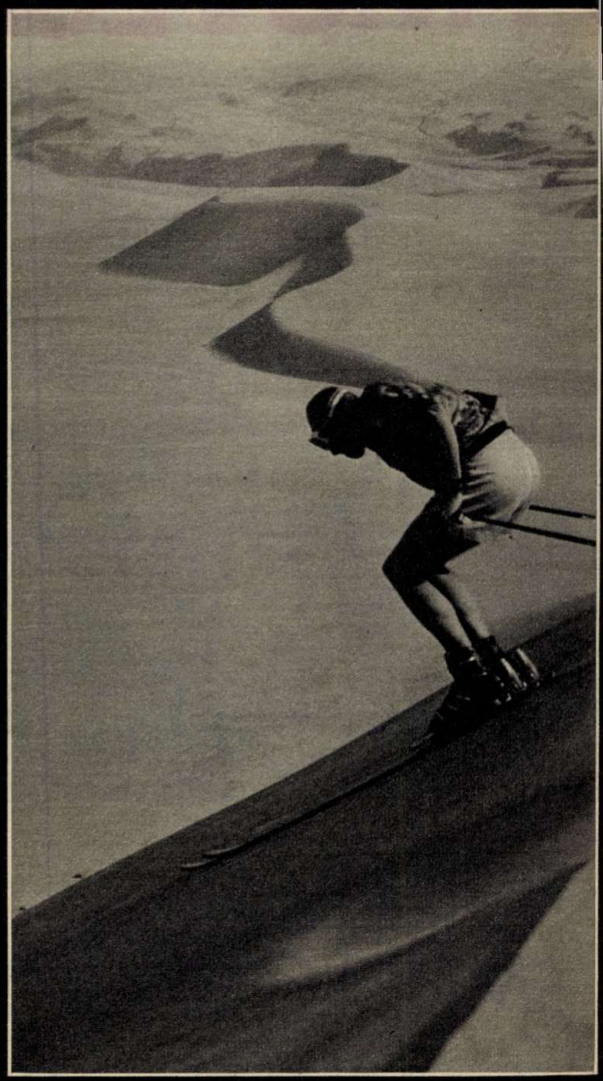

A lubickolás, a fürdés gyógyít és pihentet! – vonta le a következtetést J. B. Csarkovszkij, szovjet tudós sokéves kísérleteiből. Különböző állatokat: macskákat, malacokat és kiscsirkéket is megtanított úszni és azt tapasztalta, hogy belőlük életrevalóbb állatok fejlődtek, mint „szárazföldi" társaikból.

A szovjet tudós azzal magyarázza a víz előnyös hatását, hogy kiküszöböli a nehézségi erő bizonyos részét, s ezáltal a szervezet gyorsabban és harmonikusabban fejlődhet benne. Az ember úgy érzi magát a vízben, mintha a súlytalanság állapotában lenne, s ez serkenti agyműködését, s hozzájárul a szellemi fáradtság gyors kipihenéséhez. Ezért ajánlja már egészen kis gyerekeknek is az úszóleckét.

FÜRKÉSZŐ

ROVATVEZETŐ: MONTSKÓ ÉVA

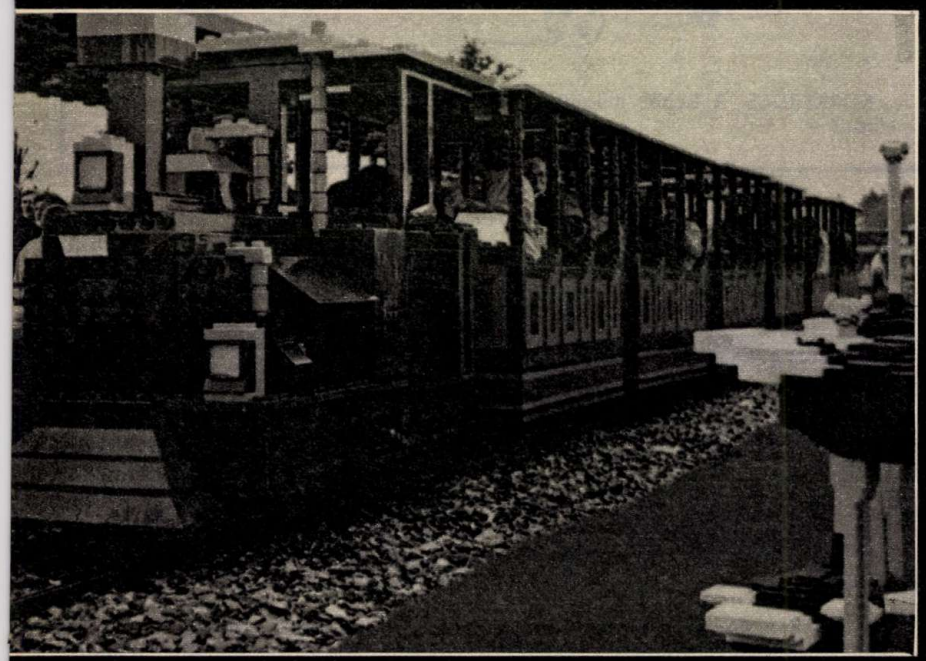

A világ legnagyob LEGO-vasútját építették fel a dániai Billund-ban, a játékvárosban. LEGO-városban minden az ügyes építőelemek összeszerelésével készült: a házak, a hidak, az autók, a padok, és most már vonatja is van a játékvárosnak.

A vonat hidraulikus motorral működik és körülbelül 20 kilométer/óra sebességgel szállítja a játékvárosba a látogatókat.

„Nagyon fáj" – mondjuk, de hogy ez a „nagyon" kinek mit jelent, eddig nem lehetett tárgyilagosan meghatározni. Litván kutatók fájdalommérő műszere segíthet eldönteni, hogy mekkora is a fájdalom.

A műszer a bőr villamos ellenállását méri, amelynek értéke megváltozik akkor, ha a szervezetben valahol valami baj van. A mérés alapján behatárolhatják a sérült vagy beteg szervet még akkor is, ha a fájdalom a test más részébe sugárzik ki. A műszer körülbelül négy perc alatt „mondja meg", hogy mi, hol és mennyire fáj.

Természetvédelmi területté nyilvánították hazánk legészakibb tájegységét, a Szatmár-beregi síkságot. A Tisza–Szamos–Túr folyó szögletében 22,5 ezer hektáros terület vált védetté, hogy megóvják a folyó-ártéri ritka állat- és növényvilágot. E vidék jellegzetes növénye például a tőzegmoha, s itt még megtalálható a fekete- és a keresztes vipera, a pannongyík és a kárpáti csupasz kék csiga.

A környékbeli iskolások vagy országjáró turisták élménybeszámolóit szívesen fogadjuk a természetvédelmi területre szervezett kirándulásokról.

*

Hazánknak mintegy egyötödét borítja erdő. Ez nem túl sok, alig haladja meg az európai átlag felét. Jelenleg az ország élőfakészlete körülbelül 260 millió m^3. Tavaly majdnem 8 millió m^3 fát termeltek ki, de ez a mennyiség is csak körülbelül 60 százalékban fedezte a szükségleteket.

A VI. ötéves tervben 30–32 ezer hektár új erdő telepítését tervezik és több mint 20 ezer hektáron kell felújítani a kitermelt erdőket.

Ajándék. Értékes állatokkal gyarapodott a Fővárosi Állat- és Növénykert gyűjteménye. Az ausztráliai Perth város állatkertjéből ajándékok érkeztek, a távoli földrész legjellegzetesebb papagájfajai: a rózsakakadu, a csupasz szemű és a sárga bóbitás kakadu. Jól érzik magukat a mi állatkertünkben is.

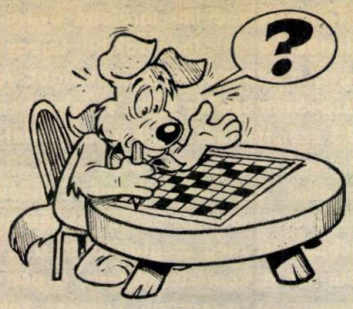

TÖPRENGŐ

NICSAK: VIDÁM TÖPI!

Ez nem vicc! Ezek komoly rejtvények. Csak éppen a vidámság a témájuk. Hogy miért? Amíg sorban állsz az új HAHOTÁ-ért – a 11. számért –, addig se teljék tétlenül az időd.

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: május 30. Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397. A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

A 14. SZÁM MEGFEJTÉSEI

ÓRIÁSOK? – A „B"-nek van igaza. – ÁLLATBŐRDÍSZ: két kakas viaskodik. – NEM NAGY BÖLCSESSÉG: a „B" az igaz, edény volt. – MIT CSINÁL: a majom kétágú fuvolán játszik – HÁT EZ MI?: oroszlánfej. – VALAHONNÉT: a Habsburg-ház címere volt. – HALAK: indola, rája. – EZ KÖNNYŰ: az „A" válasz igaz. – MICSODA MADARAK: legalább 12 különbség van köztük.

NYERTESEK

A 13. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Badinka Zsuzsanna, Bp. XVI.; Csepreghy Éva, Bp. XV.; Varga Ibolya, Bp. XVII.; Hipszki Judit, Vanyarc; Dankó Péter, Nyíregyháza; Kacsmarik András, Ózd; Sághy Katalin, Kamond; Váczi Margit, Dunaegyháza; Bátori Andrea, Gesztely; Albert Andrea, Tolna; Szabó Mariann, Nyírbogdány; Gergely Zoltán, Szücsi; Naász Judit, Dombóvár; Molnár Erika, Örményes; Zsák Erika, Nyíregyháza; Körmendy Rita, Zagyvarékas; Benkő Krisztina, Vecsés; Tejfel Anna, Apaj; Füle Zoltán, Vác; Bana József, Törökszentmiklós.

KÖRKÉRDÉS. A bohóc mögötti körök közül melyik illik bele a kérdőjeles körbe?

EGY FILMKOCKA VAGY KETTŐ? Stan és Pan egyik filmjének jelenetét láthatod a két képen. Valóban ugyanaz a jelenet? Vagy a kettő között van valami különbség?

VÍGJÁTÉK. Valóban, vígjátékba illő csatajelenetet rajzolt le a grafikus. Középkori harcosok küzdenek egymás ellen, de ami igazán furcsa... Mondd meg, hány mosolyt keltő furcsaságot veszel észre a képen.

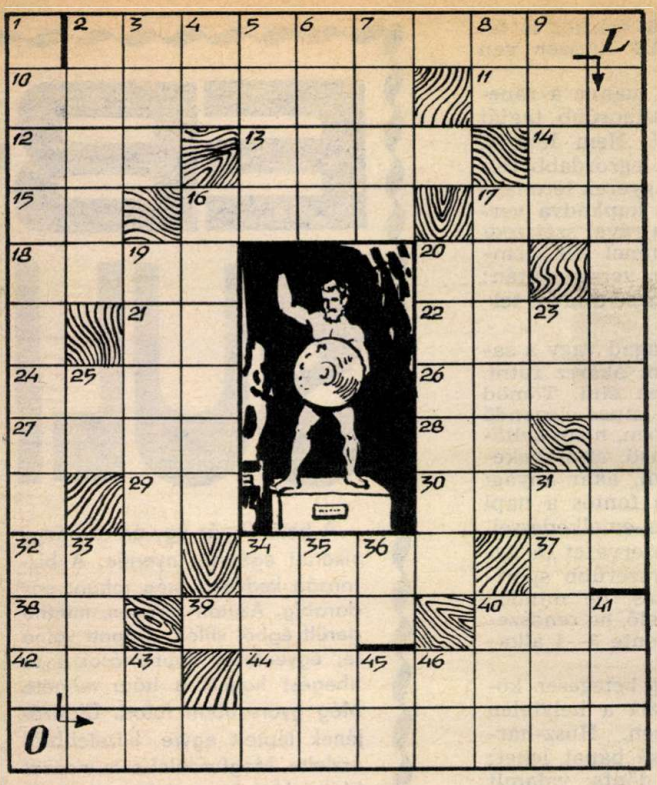

A VICC POÉNJA. Egy apa sétálgat a fiával a múzeumban. Amikor megállnak egy római kori torzó előtt, megszólal az apa (folytatása a függőleges 1. és a vízszintes 2. sorokban).

VÍZSZINTES. 2. Az apa intelmének második része. 10. Amerikai tagállam. 11. Német névelő. 12. Ez a szó jelenik meg, ha vége van egy francia filmnek. 13. Csendes. 14. Kiss Samu. 15. Orvos fele! 16. Becézett női név. 17. Végtag. 18. . . . tesz, átráz, becsap. 20. Minden mese eleje! 21. Levelet küld. 22. Elad, de ékezet nélkül. 24. Esetlen, melák, népies kifejezéssel. 26. Fenn elkeveredett! 27. Tud. 28. Üres tok! 29. Gáspár Ica. 30. Labdarúgó nemzetközi szövetség betűjele, de trófea is. 32. Spanyol földrajzi nevekben folyót jelent. 34. Becézett macska. 37. Kiejtett mássalhangzó. 38. Argon vegyjele. 39. Hím állat. 40. Fegyver a vitában. 42. Fociöröm. 44. Ismert humorista (Pál).

FÜGGŐLEGES: 1. Az apa intelmének első része. 2. Tiszmenekül. 7. Becézett férfinév. 8. De, fordítva! 9. A győzelem títóeszköz. 3. Egy, németül. 4. Zamat. 5 Semmikor. 6. Elfut, istennője az ókori görög mitológiában (NIKÉ). 16. Nem falusi. 17. A kocsi „lába". 19. Kuncogva nevet. 20. Mantova, ahogy az olaszok írják. 23. Megelégel. 25. Aaaa. 31. A pisai torony jelzője, vagy srég. 33. . . . a leckét. 34. Lábbeli. 35. Egyidőben született testvérpár. 36. Acat közepe. 40. Község Pest közelében. 41. Az ifjúság nagy seregszemléje. 43. Éneklő szócska. 45. Némán töm! 46. Verő egynemű betűi.

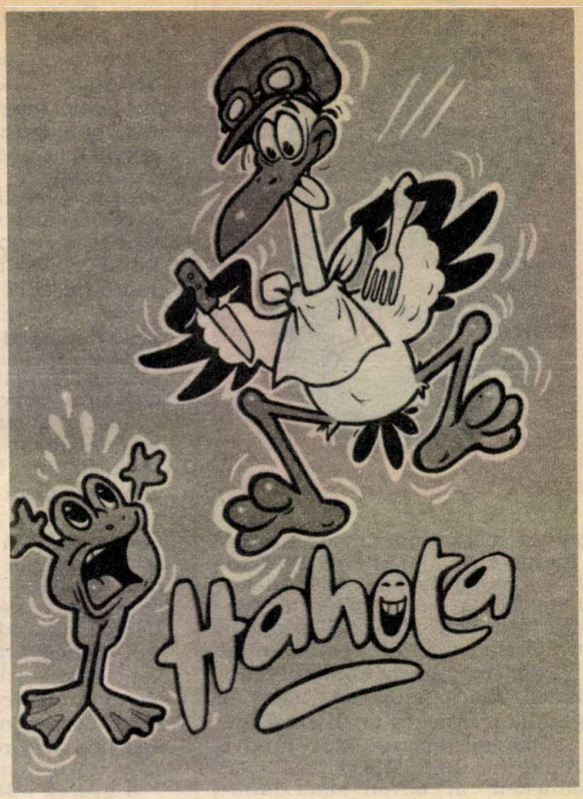

ITT A HAHOTA!

Megjelent a 11. Hahota!

- Elek-feleletek
- Ilyen-olyan illemtan
- Doktor mosoly
- A mi kis képernyőnk
- Híresek anekdotái
- Az ipiapacs expedíció
- Világ mászkálósdi
- Pimasz fintor
- Kuncogó

A legújabb HAHOTÁ-t keresd a hírlapárusoknál is!

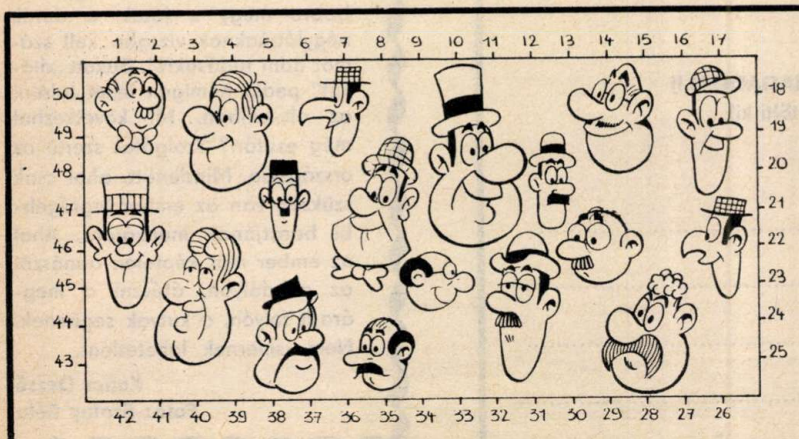

KARIKATÚRÁK

Tizennyolc férfi karikatúráját látod. Három egyenes vonallal válaszd szét őket úgy, hogy a vonalak ne érintsék egyik arcot sem. (Mely számokat kell összekötni?) Ilyenformán öt mezőben helyezkednek el az arcok. Kettőben a karikatúrák valami ok miatt különböznek egymástól. Melyikek és miért?

Nyilván már mindannyian készültök június 4-re, a PAJTÁS FUTÁSra. Két versenytáv lesz: 5000 méter, azaz egy kör a sziget szélén az óramutató járásával ellenkező irányban és 3000 méter, azaz kicsit több, mint egy fél kör. Ez a pálya könnyű, nincs emelkedő, nincs lejtő és a talaj is kifogástalan. Érdekes az útvonal, hiszen a menő teniszezőktől kezdve az állatkerten keresztül a „szállodai külföldieken" át bőven akad látnivaló. Ha a gyorsaságtól nem könnyes a szemünk persze. A központ megint az Úttörőstadion. Ami még meglyan belőle, az szeretettel vár minden indulót, érdeklődőt. A sportpálya még „tartja magát". A rajt és a cél a szokásos helyen lesz: a Pest felőli oldalon, a Margit-híd lejárójánál, 100 méterre a jelentkezéstől. Nem lehet eltéveszteni.

Ki nem indul? Két eset van: akit nem engednek el otthonról vagy, aki nem akar futni, sportolni, versenyezni. Könnyebb a szülőt, nagyszülőt meggyőzni, hogy milyen hasznos, érdekes, egészséges, kellemes sőt, fantasztikus több száz emberrel együtt versenyezni a jobb helyezésért — a helyes életmódért. A telekre menni, a tévé előtt ücsörögni, a szokásos semmittevést mívelni máskor is lehet. PAJTÁS FUTÁS egyszer van egy évben.

Ha mégis nehezen menne a rábeszélés, a család legszigorúbb tagját hívjátok magatokkal. Nem létezik, hogy ne tetszene a legzordabb felnőttnek is, hogy ezer gyerek lerohanja a szigetet, levegőt kapkodva versenyez, energikus hajrával szétszedi a célba futót és örömmel teli szemmel lesi a sorsolást a verseny után: kinek kedvez a szerencse a távot teljesítők közül?

Nehezebb, ha te magad vagy a saját ellenséged és nem akarsz futni, sportolni, egészségesen élni. Tömöd a hasad „kajával" és nincs elegendő oxigén a szervezetedben, hogy kellően és jól hasznosíthasd, amit bekebeleztél, akár szellemi, akár anyagi táplálékként. Nagyon fontos a napi mozgás némi pulzus-emelkedéssel, kis izzadással, ami a szervezet „nagytakarítása". A legegyszerűbb sportmozgás ehhez a futás, de minden más sportág is megfelelő, ha rendszeresen és legalább hetente 3—4 alkalommal végzed.

Kár megvárni, amíg betegesen kövér vagy sovány leszel a helytelen életmód következtében. Húsz-harminc évesen már késő bánat lehet; még ma határozz és dönts: valamit sportszerűen mozgok naponta!

A gyerek a legalkalmasabb a hosszabb időtartamú, de nem erőt és technikát igénylő játékos sportokra, például: focizás, kerékpározás, futás. Ugyanis a szervezete olyan, mintha egy Mercedes motort tettek volna egy Trabant karosszériájába, azaz a szív és a keringési rendszer sokkal fejlettebb, mint a csont- és izomrendszer. Minden egészséges tanuló tud hosszú ideig, de nem erőből mozogni. Ezért is futtok 3 illetve 5 kilométert, azaz lassan és sokat. Egészségre sokkal károsabb lenne a 600 vagy 1000 méter — gyorsan. Sajnos, ezt néha még a szakemberek is elfelejtik.

Készüljetek a versenyre, sokszor fussatok, kerékpározzatok, ússzatok... lassan, kitartóan, hosszan.

Monspart Sarolta

JELENTKEZÉSI LAP

(VÁGD KI, HOZD MAGADDAL!)
(A rendezőség tölti ki)

NÉV: .....

SZÜLETÉSI ÉV, HÓ, NAP: .....

ISKOLA NEVE, CÍME: .....

RAJTSZÁM: .....

EB-SULI

A betörő már úgy érezte, hogy sikerült egérutat nyernie. A biztonság kedvéért még rohant egy darabig. Azután hirtelen, mintha derült égből villám csapott volna le, egyenletes dobbanásokat és lihegést hallott a háta mögött. Még gyorsabban futott. Üldözőjének lépteit egyre közelebbről észlelte. Megfordulni sem maradt ideje. Hatalmas, fekete test repült felé és az állkapcsok „bilincse" összezárult karján. Rázta a kutyát, rúgta, ahol érte, hiába. Egy percen belül aztán az igazi bilincs őrizetében figyelhette, amint a gazdi simogatással dicsérte kutyáját.

Dunakeszin, a BM Kutyavezetőképző iskolában igazi betörőről szó sincs, a négylábú tanulók csupán azokat a szituációkat gyakorolják, amelyek a valóságban is megtörténhetnek a rendőrség bűnüldöző munkája során. Kitűnő szimat, kitartó kutatás, határozott elfogás és természetesen az alapvető engedelmesség. Mindez tantárgya ennek az iskolának, bár az oktatás nem tankönyvekből történik. Igaz, ha már olvasásról esik szó, nem járunk messze az igazságtól, hiszen a legjobb tanulók azt is tudnak. No, nem könyvből, de annál inkább gazdáik szeméből, legapróbb mozdulatából. S hogy nem babra megy a játék, a derék négylábúaknak vizsgán kell számot adni tudásukról. Bukott „diákot" pedig nemigen lehet találni az eb-suliban. Mi következhet még ezután? Szolgálat szerte az országban. Mindenütt, ahol csak szükség van az ember legrégebbi barátjának munkájára. Ahol az ember már képtelen átmászni az akadályon, átúszni a megáradt folyón, a kutyák segítenek. Nem ismernek lehetetlent.

Koncz Dezső
Fotó: Szalay Béla

Többet szeretnél tudni a nyomozó kutyákról? Vásárold meg a MINI PAJTÁS REJTVÉNYMAGAZIN-t, amelyben rengeteg rejtvényes nyomozás vár rád.

MYOMOZ A RIPORTER

KRIMI A JAVÁBÓL

MIT SZÓL HOZZÁ, SHERLOCK ÚR?

LEGYÉL TE IS DR. SZIMAT TANÍTVÁNYA!

(Rejtvénypályázat sok-sok nyereménnyel)

CORMORÁN A KALÓZKAPITÁNY

(20 oldalas képregény)

KIRABOLT KALÓZOK

Június elején jelenik meg a MINI PAJTÁS REJTVÉNYMAGAZIN

Keresd a hírlapárusoknál!

FIÚK, LÁNYOK FIGYELEM!

Ha még nem döntöttél arról, hogy milyen szakmát tanulj, akkor fogadd meg a tanácsunkat, jelentkezz **TEXTILKIKÉSZÍTŐ** szakmunkástanulónak. E szép szakma egyik ágát, a **TEXTILFESTŐ** és **-KIKÉSZÍTŐ** szakmát egyaránt ajánljuk **LÁNYOKNAK** és **FIÚKNAK;** másik ágát, a **TEXTILNYOMÓ** szakmát csak **FIÚKNAK.**

Szakmunkástanulóink tanulmányi ösztöndíja 160—600 Ft, társadalmi ösztöndíja 450—500 Ft között van havonta. Vidéki tanulóink kollégiumi elhelyezéséről gondoskodunk. Az elméleti oktatás Budapest egyik legszebb, legkorszerűbb szakmunkásképző intézetében, a gyakorlati oktatás részben tanműhelyben, részben a vállalat gyáraiban történik. I. éves tanulóink 1500 Ft ruházkodási segélyt is kapnak.

Érdeklődésre — színes képekkel tarkított — részletes tájékoztatót küldünk.

Jelentkezni, érdeklődni lehet:
PAMUTNYOMÓIPARI VÁLLALAT
személyzeti és oktatási főosztály
Budapest III., Fényes Adolf u. 19—21. — 1036
Telefon: 687-834

KEDVES PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A **PNYV KELENFÖLDI TEXTILGYÁR** az 1983/84-es tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező LÁNYOKAT fonó, szövő, kötő; FIÚKAT textil- és ruházati ipari gépszerelő szakmunkástanulónak 16 éves korig.

FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

Tanulmányi idő 3 év.

Ösztöndíj: a tanulmányi eredménytől és évfolyamtól függően, fonó- és szövőtanulóknak 350—700 Ft, kötő és textilipari gépszerelő tanulóknak 150—550 Ft havonta.

JUTTATÁSOK: vidéki fonó-, szövő- és kötőtanulóknak havi **500,— Ft,** budapesti tanulóknak havi **450,— Ft,** textilipari gépszerelő tanulóknak **250,— Ft** vállalati ösztöndíjat fizetünk — a nyári szünidőre is.

Kollégiumi elhelyezését minden vidéki tanulónak biztosítjuk, teljes ellátással, munkaszüneti napokon is.

Iskolaköpenyt, füzetcsomagot, munkaruhát a gyár, tankönyvet az iskola térítésmentesen biztosít.

Évente két alkalommal kedvezményes textilvásárlás a vállalat termékeiből.

III. éves tanulóinkat 90%-os teljesítménybérben foglalkoztatjuk, részükre nyereségrészesedést fizetünk.

Szakmunkásvizsga után a kereset **3500—4000 Ft.** Leányotthonunkban a vidékiek elhelyezését biztosítjuk, havi 100—160 Ft-ért. Továbbtanulásra lehetőséget adunk.

Részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban. Érdeklődők részére üzemlátogatást biztosítunk.

CÍM: PNYV Kelenföldi Textilgyár személyzeti- oktatási osztály
Budapest XI.,
Budafoki út 111—113. — 1117
Telefon: 868-955/191 mellék.

Szereted a szép, művészi könyveket?

Vegyél részt alkotó megformálásukban, elkészítésükben!

A KOSSUTH NYOMDA, az igényes művészi könyvek műhelye az 1983—84-es oktatási évben is lehetőséget nyújt az ősi és megújult nyomdászmesterség elsajátításához

KÉZISZEDŐ
MAGASNYOMÓ
SÍKNYOMÓ
KÖNYVKÖTŐ

szakmákban, ahol a szakmunkástanuló-idő három év.

A nyomdászmesterséget az ipari tanulók a legkorszerűbb gépeket és technológiákat megismerve, nagy szaktudással és tapasztalattal rendelkező szakoktatók segítségével sajátíthatják el.

JUTTATÁSOK:

A nyomdánkkal társadalmi tanulmányi szerződést kötött tanulók a tanulmányi ösztöndíjon felül 250 Ft ösztöndíjat kapnak. A szakmunkásképzés nagyfokú támogatása mellett lehetőséget adunk szakközépiskolai továbbtanulásra is. Művelődési, szórakozási lehetőség a könyvtárban és az ifjúsági klub rendezvényein.

Üdülés Balatonnál és Galyatetőn.
Sportolási lehetőségek.
Munkaruhát, továbbá 3 Ft térítés ellenében ebédet biztosítunk.

Érdeklődni és jelentkezni lehet szombat kivételével: naponta reggel 8 órától délután 3 óráig a **KOSSUTH NYOMDA** személyzeti és oktatási osztályán Budapest V., Alkotmány u. 3. Telefon: 122-114.

Megközelíthető: metróval, a Kossuth Lajos téri állomástól 3 perc.

FELHÍVÁS

Általános iskolát végzett fiúk jelentkezését várjuk a **PEST MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT**-hoz építőipari szakmunkástanulónak az 1983/84-es tanévre, az alábbi szakmákra:

AUTÓSZERELŐ, KÖZPONTI FŰTÉS- ÉS CSŐHÁLÓZAT-SZERELŐ, VÍZVEZETÉK- és KÉSZÜLÉKSZERELŐ, ÉPÍTŐGÉPSZERELŐ, VAS- és FÉMSZERKEZETI LAKATOS, ÉPÜLETVILLAMOSSÁGI SZERELŐ (VILLANYSZERELŐ), ÉPÜLETASZTALOS, MAGASÉPÍTŐIPARI ÁCS-ÁLLVÁNYOZÓ, SZOBAFESTŐ-MÁZOLÓ (TAPÉTÁZÓ), VÍZSZIGETELŐ, ÉPÜLETBURKOLÓ, KŐMŰVES, PADLÓBURKOLÓ, VASBETONSZERELŐ, BÁDOGOS, MŰKÖVES.

Vidékiek részére kollégiumot (autószerelő szakma kivételével), valamint teljes ellátást biztosítunk.

Megjegyzés: magasépítőipari ács-állványozó, kőműves, vízszigetelő, vasbetonkészítő szakmák esetén 200,— Ft ösztöndíj-kiegészítést fizetünk.

Jelentkezés: írásban a vállalat személyzeti és oktatási osztályán (Budapest XXI., Kiss János altábornagy u. 19—21. — 1751); személyesen a szakoktatási csoportnál (Budapest XXI., Rákóczi F. u. 197.) megközelíthető: a Boráros tértől gyorsvasúttal a végállomásig, onnan a 38/b jelű autóbusszal a 3. megálló.

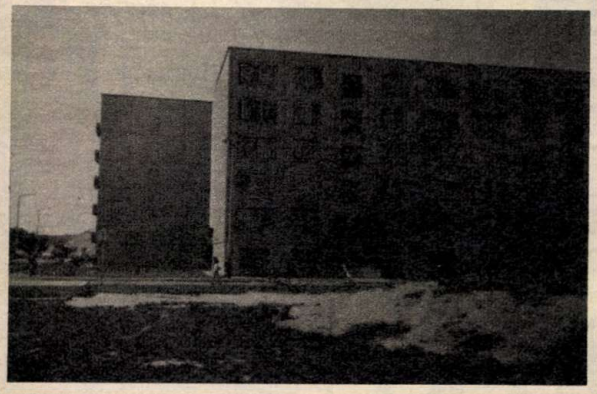

FIATALOK FIGYELEM!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat felveszünk az 1983—84-es tanévre fonó és szövő, fiúkat textil- és ruházati ipari gépszerelő, géplakatos és villanyszerelő szakmunkástanulónak.

FELSŐ KORHATÁR: 15 ÉV. TANULÓIDŐ: 3 ÉV

TÁRSADALMI ÖSZTÖNDÍJ: 500 FT

TANULMÁNYI ÖSZTÖNDÍJ: EREDMÉNYTŐL FÜGGŐEN 350—550 FT

ÖSZTÖNDÍJ-KIEGÉSZÍTÉS: 190 FT. TELJES ELLÁTÁS ÉS ELHELYEZÉS KOLLÉGIUMBAN HAVI 210 FT-ÉRT, TANKÖNYV ÉS MUNKARUHA DÍJMENTESEN. SZAKMUNKÁSVIZSGA UTÁN A HAVI KERESETI LEHETŐSÉG 4000 FT-TÓL 4500 FT-IG.

Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7 órától 16 óráig személyesen.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk. A gyár címe: PNYV MAGYAR PAMUTIPAR
személyzeti és oktatási osztály
Budapest, Lahner Gy. u. 30. 1046
Telefon: 693-111/115-ös mellék vagy 693-847.

HOZZÁNK JÖSSZ? JÓL JÁRSZ!

Az 1983—84-es tanévre 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett lányokat szövőnek, fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: villanyszerelő, műszerész szakmában 250 Ft, a többi szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj, ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 410—620 Ft tanulmányi ösztöndíj, plusz 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban. A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal.

A szakmunkásvizsga után szövő munkakörben bérbesorolástól függően alakul a kereset. A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig 8—15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím: PATEX Angyalföldi Szövőgyár Budapest XIII., Fáy u. 81—83. — 1135

HIRDETÉS

A LASZKAI ARANYRÖGÖK 19

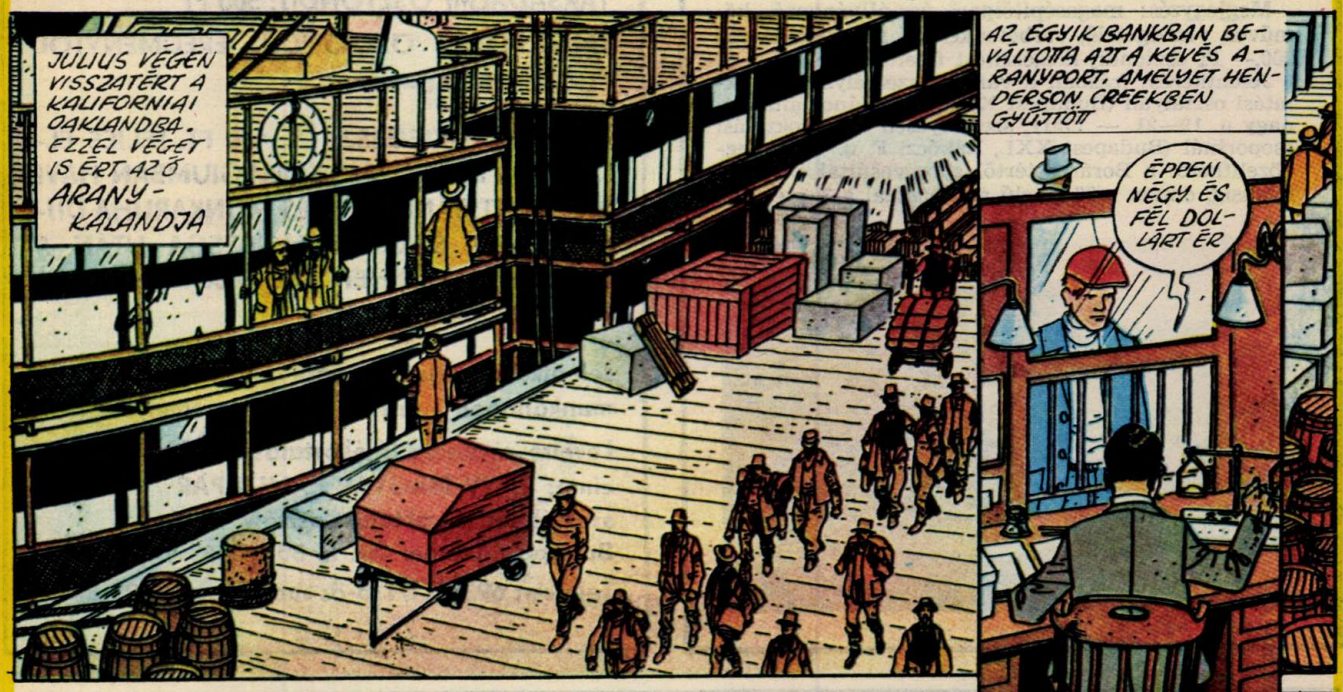

BEFEJEZŐ RÉSZ A 32. OLDALON

1 Ujjong a medvék országa: megszületett a trónörökös. A gyönyörű fehér királynőnek bumfordi kis panda macija született. Lonlon, a kis herceg azonban olyan ügyetlen, olyan suta, hogy elbukik a vizsgán és ezért száműzik

2 Démon, a trónkövetelő hatalmas barnamedve orgyilkosokat küld Lonlon és két kis segítőtársa, Pincs és Toncs után. A gaztettet végrehajtani azonban nem könnyű még Pontának, a ravasz rókának sem

3 Lonlon és kiséröi hiába menekülnek meg annyi veszélytől, Pincs torkossága miatt elfogják őket az emberek. Egy cirkuszba kerülnek. A kis hercegnek nincs ínyére a cirkuszi munka hiába ébresztgeti hiúságát a művészi ambicióktól duzzadó panda maci kisasszony: Fifi

4 Lonlon barátságot köt az állatokkal sőt, szerelmes lesz Fifibe. Ponta ügyetlensége miatt tűz üt ki a cirkuszban. A hontalanná vált állatsereglet útnak indul, hogy elfoglalják Lonlon jogos birodalmát

5 Eközben Démon már átvette a hatalmat és halálra ítélte a királynőt. Lonlon az utolsó pillanatban megmenti édesanyja életét, megkezdődik az ádáz küzdelem a barnamedvék ellen

6 Bár az ellenség félelmetes, az összetartás és a lelemény segít, győznek. Lonlon azonban nem akar anyja örökébe lépni, inkább útnak indul Fifivel és újonnan szerzett pajtásaival.

PANDA MACI KALANDJAI

Színes japán rajz-mesefilm
Bemutatja a Művész mozi: délelőtt-délután,
és az Olimpia mozi: délután.

FŐMO

FOLYTATÁS A 30. OLDALRÓL

ALASZKAI ARANYRÖGÖK 20

COPYRIGHT BY EDITION VAILLANT

HURRÁ! VITORLÁT BONT A NYÁR...!

83/19
XXXVIII. ÉVF. 1983. MÁJUS 26. ÁRA: 4 Ft
PAJTÁS

FOTO: SZALAY BELA

Hát szólj, szólj...

Az ember általában megérzi, ha valahol, valakik róla beszélnek. Ilyenkor — természetes kíváncsiságából fakadóan — jobban odafigyel, fülel, érdeklődik, kérdezősködik. Különösen akkor, ha tudja: a jövőjéről, a holnapjairól van szó. S még inkább így áll a dolog, ha a róla beszélgetők előbb kikérték a véleményét, meghallgatták gondolatait.

Mostanában az ország gyerekei figyelnek.

Tudják: május 15-én megkezdődtek és június 5-ig zajlanak a csapatokban az úttörővezetői tanácskozások. Így készülnek az ország minden pontján az úttörővezetők VIII. országos konferenciájára, amely majd decemberben ül össze Miskolcon.

Decemberben? Hol van az még! Hiszen most éppenséggel a nyár, a vakáció, a pihenés, a táborozás következik... — hökkenhetnek meg sokan. Valóban. Most a nyár kopogtat. S ennek örömeit senki nem akarja sem elvenni, sem kisebbíteni, sem megzavarni. A felnőtt úttörővezetők megbeszéléseit azonban most kell elkezdeni a csapatokban, hogy legyen idő minden értékes gondolatot, ötletet, minden felszínre kerülő gondot mérlegelni, továbbvinni; hogy Miskolcon már a megoldás körvonalai is kirajzolódjanak.

Miért fontos, hogy a felnőttek tanácskozásait a gyerekek érdeklődő és véleményt mondó figyelme kísérje? Azért, mert itt nem valamiféle elvont, tudományos és fennkölt beszélgetés zajlik, hanem igenis húsbavágó, helyi kérdések kerülnek az asztalra. Nem csupán a gyerekekről és a gyerekekért, hanem a gyerekekkel közösen kell megtervezni, elképzelni, milyen legyen jövőre és az azt követő esztendőkben az úttörőmozgalom; merre van az amarra, ami előbbre visz, színesebbé teszi a gyerekéletet, gazdagítja a kisdobosok és úttörők hétköznapjait...

Rólad van szó? Figyelj hát oda!

Véleményedet kérték? Törd a fejed és mondj el minden fontosat!

Te voltál — társaiddal együtt — a „központi téma"? Kérdezz rá, érdeklődj szaporán, hogy miről is beszéltek!

A felnőttek akárhányszor összeülhetnek, napestig tanácskozhatnak, brilliáns ötleteket halmozhatnak fel, a legjobbat akarhatják... mégis pusztába kiáltott szó marad minden gondolat, ha nem találkozik a gyerekek véleményével, igényével, akarásával! Érezd meg tehát, hogy te magad is felelős vagy a holnapokért... Beszélj, érvelj, gondolkodj, hiszen ez lehet a „felnőttség", a komolyság, a gyerekmódra gyakorolt demokrácia egyik legelemibb és legjobb iskolája!

Mindaz, amit a csapatszintű úttörővezetői értekezletek felszínre dobnak, mindaz, amit a jövő megtervezésekor vastag ceruzával aláhúznak — érted, értetek van. „Hát szólj, szólj, ha kell..." — szól a dal. Igenis kell! Ne sajnálj szólni, ne sajnálj odafigyelni. Próbáld már most — gyerekfejjel — irányítani saját életed alakulását...

Félreértés ne essék: senki sem kívánja, hogy a vakációból valamiféle össznépi úttörős fejtörés kerekedjen. A pihenésre igencsak nagy szüksége van már gyereknek és pedagógusnak, őrsvezetőnek és csapatvezetőnek egyaránt. A felkészítő táborok során vagy rekkenő strand-nyújtózkodás közben is lehet azonban arról vitatkozni: mit csináltatok a csapatban eddig jól, s mit kellene másként kezdeni majd szeptembertől, amikor úgyis össze kell állítani az új csapatprogramot. Ettől nem csorbul a vakáció, sőt gazdagabb lehet a nyár!

Azon a decemberi konferencián ott lehetsz te is... Igaz, nem személyesen, de hiszen az országgyűlésen sincs jelen minden magyar állampolgár, mégis joggal érezheti: a parlamentben róla, érte folyik a szó. Hát ezért szólj, szólj... Véleményedre, segítségedre most is, később is szükség van!

És most jöjjön a nyár! Na, viszlát! Szeptemberben majd újra találkozunk. Jó pihenést kíván

a Pajtás szerkesztősége

Miénk, gyermekeké lesz május 28-án a Városliget. A Magyar Úttörők Szövetsége Országos és Budapesti Elnöksége gyermekmajálist rendez. A ligeti kavalkád majális futással kezdődik, tíz órától pedig megkezdődnek a programok. A „művészetek utcájában" színházi bemutató, video-vetítés, táncház, a színpadon zenekarok, bohócok, pantomim- és bábegyüttesek várják az érdeklődőket. A „sport utcájában" versenyeket rendeznek, s találkozni lehet majd élsportolókkal. A szolidaritási bazár egész nap árusít, a „sajtó utcájában" a gyermeklapok szerkesztőségei adnak programot, a „technika utcájában" kiállítások, bemutatók lesznek. Az „úttörőházak utcájában" foglalkozásokat tartanak, az „ízek utcájában" meglepetés vár mindenkire. Szívesen lát benneteket a Közlekedési, a Mezőgazdasági és a Szépművészeti Múzeum, a Műcsarnok. Lehet majd csónakázni, nézelődni az Állatkertben, szórakozni a Vidám Parkban, a Nagycirkuszban. A Pajtás is „színre lép", a „Kedves ismerősökkel" együtt. A szerkesztőség „válogatottja" összeméri ügyességét, játékos kedvét a „Kedves ismerősök" csapatával! „Ellenfeleink": Endrei Judit, Monspart Sarolta, Komár László, Mikó István. A játékot vezeti: Feledy Péter, Dévényi Tibor. Hajrá! Hajrá!

FOTÓ: GAÁL ZOLTÁN

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztő: BŐCS FERENC, SZIGETI PIROSKA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

83.1204 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

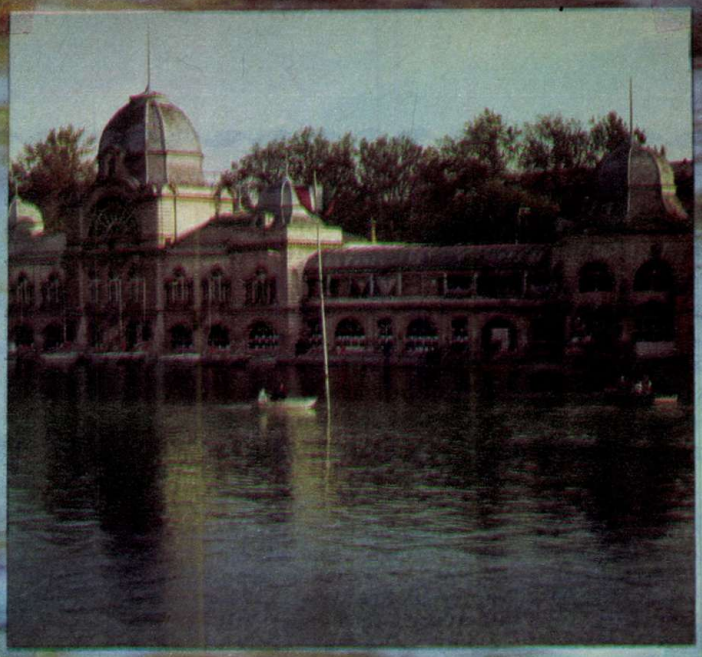

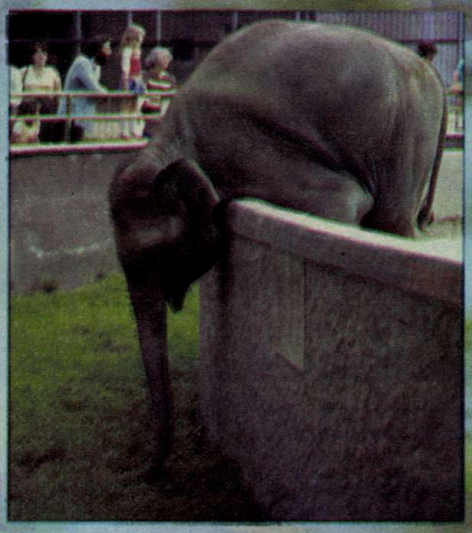

MIÉNK A LIGET

Rövidesen itt a nyár! Harsány zöld lombokkal, kéklő vizekkel, fehér országutakkal vár a vakáció! Élmények, örömök, kalandok hívnak, napsütötte hazai tájak üzennek. Csomagold össze a sátrat, pakold meg a hátizsákot és ülj vonatra vagy „nyergeld fel" a kerékpárt, aztán bele a zöldbe! Hogy hová, merre? Zavarba ejtő kérdés, hiszen olyan bőséges a választék, hogy az ember nem is tudja hol kezdje. Azért persze, megpróbálunk egy csokorravaló ötletet átnyújtani. Nézzük, merre mutat a képzelet tájolója?

Ők ketten már készülnek a nyári úttörő-olimpiára, amit ebben az évben Debrecenben rendeznek meg

„DEBRECENBE KÉNE MENNI" — de ezúttal nem pulykakakas vásárlása dolgában, hanem a június 26. és július 3. között megrendezésre kerülő XIX. nyári úttörő-olimpiára. Lesz látnivaló bőven! 2000 úttörő ügyeskedik majd a helyszínen, különböző sportágakban mérik össze erejüket. Lehet drukkolni, hajrázni és két izgalmas összecsapás között — ha tetszik — ki is lehet kapcsolódni. Hogyan? Például feltétlenül szemügyre kell venni — kívülbelül — a klasszicista stílusban épült híres nagytemplomot (legnagyobb hazai református épületünket) és nem szabad „kihagyni" a legendás debreceni kollégiumot sem, amelyben Csokonai Vitéz Mihály, Kölcsey Ferenc, Arany János és Ady Endre tanult.

KECSKEMÉT FELÉ MUTAT A TÁJOLÓ — Aki táncos lábú, nyomban Kecskemétre menjen. Már csak azért is, mert június 27. és július 1. között a hírös városban rendezik meg az úttörők néptánc és népi játék fesztiválját. És ha már ott vagytok, keressétek meg a város szélén kérkedő nagy szélmalmot is, amiben már régen nem búzát őrölnek, hanem esznek-isznak, vendégeskednek a város vendégei.

TATAI HÍVOGATÓ — Verseny hátán verseny hívogat Tatára. Itt mutatják meg egymásnak a srácok, ki tud jobban célba lőni, ki tud ügyesebben modellezni, itt vetélkednek a rádiós iránymérők és lesz honvédelmi verseny is június 20—25. között. Persze, nemcsak a versenyek kínálnak látnivalót. Ha elutazol Tatára, feltétlenül nézd meg a gyönyörű vízivárat. Láthatsz benne igazi lovagtermet, gazdag kőtárat, régi vadászfegyvereket, s az épület külső homlokzatáról leolvashatod a gótikus építészet stílusjegyeit.

IRÁNY ZALAEGERSZEG! — Június 20—22. között rendezik meg Zala megye fővárosában a kisegítő iskolák IX. országos sporttalálkozóját, de nemcsak ezért ajánljuk figyelmedbe Zalát. Különös élményekben részesül az, aki közelről hallgatja a göcseji erdők zsongását, aki veszi a fáradtságot arra, hogy biciklivel körbekarikázza a Kandikótetőt, s a városba érve megpihen a Falumúzeum szalmazsuppos kis há-

NYÁRI TÁJOLÓ

A túrázáshoz Zalában sem fontos vonat-, vagy buszjegyet váltanotok. Két keréken egészségesebb!

Virágos hímzések, rózsák, örömök, jókedv jellemzi majd biztosan a kecskeméti néptáncfesztivált

A Rábán vízitúrázni nagyszerű dolog, de ha lehet, ti azért ne egy ilyen lélekvesztőn vágjatok neki!

zai között. Érdemes elmenni a várostól alig tíz kilométerre levő egervári várkastélyba is, kivált az egervári szabadtéri játékok idején, amikor harsány színielőadások hangja veri fel az ősi falak csendjét.

VASI TÚRÁK! — Keresd fel az Őrség zöldjében fénylő Vadása-tavat, ami kiépített táborhellyel rendelkezik, tehát az odaérkezőknek nem lesz szállásgondja. Kellemes kikapcsolódást ígér a Fajti tó környéke is, aki pedig a vízitúrázást szereti, annak ott a Rába. A megye történelmét Szombathely, Kőszeg, Ják műemlékei őrzik, a velemi nyári művelődési tábor pedig Vas megye kultúrájának mai arculatáról ad vázlatot.

SZEGEDI FANFÁROK — Jártál már Szegeden július 22. és augusztus 21. között a szabadtéri játékok idején? Csupa csillogás, csupa parádé ilyenkor a város. Az utcákon lovasrendőr parádézik, s a Tisza-parton, no meg a sétányokon annyi az ember, mint égen a csillag. A Dóm tér nagy szabadtéri színpadán az idén is bemutatkozik Háry János, a tánc kedvelőinek pedig remek élményt ígér a

Koncz Gábor, a nagy sikerű Névtelen vár főszereplője

A „Pályán maradni' döntőjét Zánkán rendezik meg, felvételről a televízióban is láthatjátok

Rangos vendéget fogad majd a Kisstadion, Budapestre látogat a Smokie nevű angol zenekar

Csinos lányok, vadnyugati romantika, amerikai film a tévében: Dallas Cowboys leánycsapata

leningrádi Kirov Balett társulatának fellépése. A komoly zene rajongói Erkel Hunyadi László című operájában gyönyörködhetnek, s aki nagy, látványos, forgatagos élményt akar, vegyen részt nézőként a Nemzetközi Néptáncfesztiválon.

SZUPER KUPA ZÁNKÁN — Nem volt könnyű „Pályán maradni", s ez nem véletlen, hiszen a televízió kispályás labdarúgó vetélkedőjére kettőezerötszáz nevezés érkezett. A legjobbak július 11—15. között körmérkőzéseken döntik el a Szuper Kupa sorsát. A fináléba négy csapat, a kisvárdai 2. számú Általános Iskola, a miskolci 2. számú Általános Iskola, Berettyóújfalu és a budapesti Egry József utcai Általános Iskola csapata jutott be. Szikrázó csatákra, kemény küzdelmekre számíthatunk minden egyes mérkőzésen. Mindenki szíve szerint szurkolhat kedvenceinek, s aki nem jut el Zánkára, az július végén a televízióban láthatja a népszerű vetélkedő döntőjét.

*

És arra vajon gondoltál-e, hogy mit csinálsz olyankor, amikor nem süt hétágra a nap és esőfelhők borítják az eget?

Menjünk moziba? Kitűnő ötlet! Nézzük, mik lesznek a nyári filmslágerek?

Aki a televízióban nem látta a NÉVTELEN VÁR című magyar tévéfilmsorozatot, ne szalassza el a kétórás, színes moziváltozatát megnézni.

Hosszan kanyargó sorok a pénztárak előtt, ez persze, egyelőre csak látomás, ám nyilván valósággá válik, amikor az NSZK—olasz koprodukcióban készült Ezüst tó kincse című filmet vetítik. A western még azoknak is izgalmas két órát ígér, akik olvasták Karl May híres regényét.

Szintén NSZK—olasz koprodukcióban készített filmet Radványi Géza magyar rendező a világirodalom egyik legszebb regényéből, címe: TAMÁS BÁTYA KUNYHÓJA.

A televízió egyik nyári slágere minden bizonnyal a vadnyugati romantikával átitatott „Dallas Cowboys leánycsapata" című amerikai film lesz, de véleményünk szerint különb szórakozást ígér a Fekete István regényéből készült TÜSKEVÁR című filmsorozat, amit ismét műsorra tűz a televízió. A nagyobbak talán még emlékeznek a kedves történetre, de azért gondolom, szívesen megnézik újra.

Elég is ennyi ajánlat, hiszen a felsoroltakon kívül lesz még választék bőven, ki-ki kedvére mozizhat, tévézhet, csak arra vigyázzatok, ne vigyétek túlzásba. A nyár mégiscsak a mozgás, a vidám túrázás, a kirándulás évadja.

*

TELTHÁZAS BULIK — Szó se róla, az utóbbi időben kicsit el voltunk kényeztetve, ami a hazánkban vendégszerepelt popsztárok névsorát illeti. Boney M., Goombay Dance Band, Amanda Lear, hogy csak egy párat említsünk a legnagyobb koncertek közül. Az Országos Rendező Iroda újabb két márkás nevű társasággal kedveskedik a popzene rajongóinak. Június 2—3-án a Smokie együttes garantálja a telt házat. Aztán július 11—12-én a Saragosa Band szerepel ugyanott.

ÉS VÁLASZ JÖTT...

CÍMZETT: JURÍJ ANDROPOV
FELADÓ: SAMANTA SMITH

Samanta Smith tízéves amerikai iskolás lány Manchester városából (Maine állam) levelet küldött J. V. Andropovnak, az SZKP főtitkárának, amelyben megírta, hogy nagyon nyugtalanítja az atomháború kitörésének lehetősége az Egyesült Államok és a Szovjetunió között. „Háborút akarnak Önök, vagy nem? Ha ellene vannak, legyen szíves megmondani, mit szándékoznak tenni, hogy ne legyen háború?"

Erre a levélre válaszolva írta J. V. Andropov az alábbiakat:

„KEDVES SAMANTA!

Megkaptam a leveledet, mint sok más levelet, amelyek ezekben a napokban érkeznek hozzám a te hazádból és a világ más országaiból. Azt hiszem – a leveled alapján gondolom –, hogy bátor és becsületes kislány vagy. Olyan, mint Becky, Mark Twain híres hőse, Tom Sawyer kis barátnője. Honfitársadnak ezt a könyvét országunkban minden kisfiú és kislány ismeri és nagyon szereti. Nagyon nyugtalanít – írod, hogy lesz-e atomháború országaink között. Azt kérdezed, mit teszünk azért, hogy ne legyen háború. Kérdésed a legfontosabb azok közül, amelyek minden embert nyugtalansággal töltenek el. Komolyan és becsületesen válaszolok rá. Mi a Szovjetunióban igyekszünk megtenni mindent és meg is teszünk mindent azért, hogy országaink között ne legyen háború, hogy egyáltalán ne legyen háború a Földön. Így akarja minden szovjet ember, így tanított bennünket Vlagyimir Lenin, államunk megalapítója.

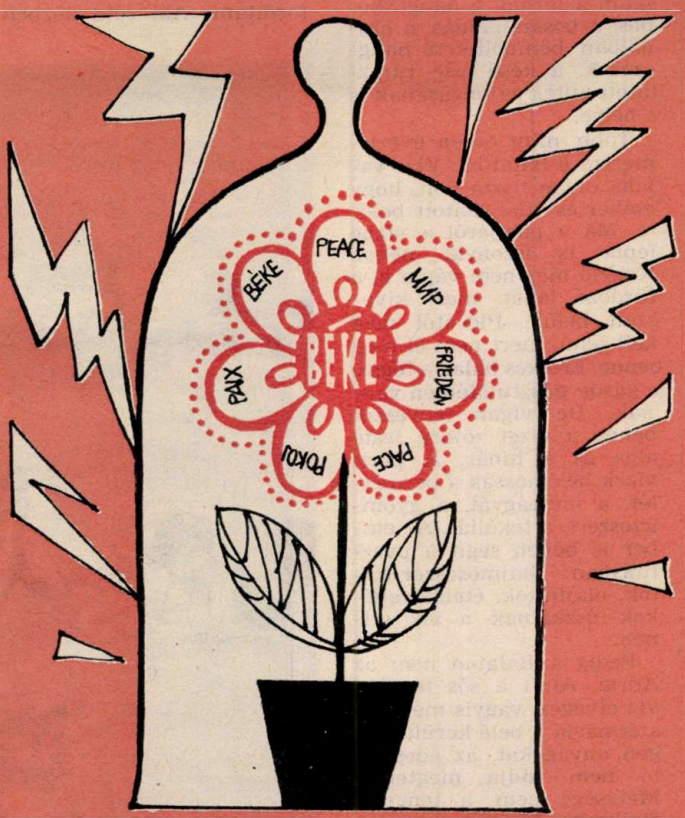

A szovjet emberek jól tudják, milyen szörnyű és pusztító a háború. Negyvenkét esztendővel ezelőtt a náci Németország hadserege, amely az egész világot uralma alá akarta hajtani, megtámadta országunkat. Városaink és falvaink ezreit gyújtotta fel és rombolta le. Szovjet férfiak, nők és gyermekek milliőit gyilkolta meg.

Abban a háborúban, amely a mi győzelmünkkel ért véget, szövetségben voltunk az Egyesült Államokkal, együtt harcoltunk azért, hogy sok népet felszabaditsunk a fasiszta hódítás alól. Remélem, hogy az iskolai történelemórákból tudod ezt. Ma békében akarunk élni. Kereskedni és együttműködni szeretnénk minden országgal ezen a földgolyón, távoliakkal is, közeliekkel is. Természetesen az Amerikai Egyesült Államokkal is.

Amerikának is, nekünk is van atomfegyverünk. Szörnyű fegyver, amely egy szempillantás alatt emberek milliőit ölheti meg. De mi nem akarjuk, hogy valaha is működésbe lépjen. Éppen ezért a Szovjetunió ünnepélyesen, az egész világ előtt kijelentette, hogy soha nem alkalmazza elsőnek az atomfegyvert. Javasoltuk a további gyártása megszüntetését, és a már meglevő atomfegyverkészlet megsemmisítését.

Úgy vélem, ez elegendő válasz egy másik kérdésedre is: »Miért akarják Önök meghódítani az Egyesült Államokat?« Semmi ilyet nem akarunk. Senki a mi hatalmas és gyönyörű országunkban – sem a munkások és parasztok, sem az írók és orvosok, sem a felnőttek és a gyerekek; sem a kormány tagjai nem akarnak sem nagy, sem „kis" háborút. Mi békét akarunk, hiszen van tennivalónk: gabonát termelni, épiteni és feltalálni, könyveket írni és a világűrbe repülni. Békét akarunk önmagunknak és a Föld minden népének, a gyermekeinknek és neked is, Samanta."

J. V. Andropov meghívta az amerikai iskolás lányt, Samantát, látogasson el a Feketetengeri úttörőtáborba, Artekbe.

J. V. Andropov levelét a washingtoni szovjet nagykövetség juttatta el Samantának.

„Ez a levél teljesen megváltoztatta a Szovjetunióról kialakult elképzeléseimet – jelentette ki Samanta Smith az amerikai újságírók előtt. – Nagyon meleg hangú és megnyugtató ez a levél. Eddig úgy gondoltam az oroszokra, mintha más égitest lakói lennének. Értem most már, hogy ugyanolyan emberek, mint mi, amerikaiak. A levél és az érvek teljesen meggyőztek. Nagyon szeretnék elutazni a Szovjetunióba, ahová a szovjet vezető meghívott." (APN)

NEM CSAK »HŰS HULLÁMÚ« VÍZ

Szülőföldem a Balaton. Bármilyen furcsán hangzik is, de így van: a tó, a víz a szülőföldem. Személyi igazolványomba Balaton-nal kezdődő helységnév van írva születési helyül.

Nekem Balatonszántódról egy vasúti őrház jut eszembe, amely ott áll, ahol a balatoni műút a rév felé fordul és a betont a Budapest—Nagykanizsa vasútvonal átszeli. Aztán a látvány, talán az ország egyik legszebb panorámája, amely a tóra néző ablakunkból elém tárult: a lábát a Balatonba nyújtó Tihanyi-félsziget, tetején az apátsági templommal. Aztán a téli rianások hangja, a befagyott tó dördülései és a tó jégpáncélján végigfutó repedések sikolya.

Hatéves koromig éltünk Szántódon.

Később, az iskolás évek idején a tó mellett töltött nyaralások, táborozások kötöttek a Balatonhoz. Sátrakban laktunk a Szentmihály-domb alatt, a ponyván apró lyukak voltak, s ezek nappal éppúgy világítottak, mint éjjel az ég nagy sátrán kigyúló csillagok.

Az egyetemi évek alatt is mindig erre vitt-hozott a vonat. Akkor még a kalauzok, amikor megállt a vonat, elkiáltották az állomások nevét: Boglár, Lelle, Szemes, Szárszó, Földvár . . . Csupa képzeletmozgató név. Az utazás négy-öt órás időtartama elegendő volt, hogy egy-egy vizsgára felkészüljek. Csak a jegyzetek lapozása közben jutott idő arra, hogy kipillantsak a tó hol opálosan fénylő, hol fehér tarajokat görgető vizére.

Jó néhány éve újból magához intett a tó. Fenyvesen építettünk nyaralót. A volt marhalegelő helyén ásónk nyomán már termőre fordult a föld.

Mentsük meg!

Láttam a tavat minden évszakban: tavaszi zöldnek és téli kihaltnak, nyári lármásnak és vetkőző őszi barnanak. Jártam a partján honi barátaimmal és külföldi kíváncsiskodókkal. Utaztam ide kézzel hajtott vasúti járgányon és kóstoltam az út szélén hagyott, autóstopra váró utas keserűségét, pedig orvosságért kellett volna mielőbb gyógyszertárba jutnom.

A Balaton nemcsak „hűs hullámú víz", „selymes homokpart", a tó fölé este kitáruló „aranyhíd", vörös fényben úszó, „fényképezni való" naplemente. A Balaton nemcsak a „magyar tenger", nemcsak a boldog nyári vakációk helye, nemcsak a könnyű penzkeresetre és a pénz könnyű elköltésére ad alkalmat. A Balaton életveszély is, neve minden évben ott szerepel a megismétlődő tragédiákról, vízbe fulladásokról, autóbalesetekről hírt adó rendőri jelentésekben. A Balaton a lárma, a hangoskodás, a bosszankodás, a hajnalban bömböltetett hangszórók, a késő este túráztatott autók zajongásának is a helye.

Több, mint ötven éve ismerem a Balatont. Vize valaha olyan tiszta volt, hogy ember és állat ihatott belőle. Ma a partjáról a vízbe lépni is iszonyat néhol. Kagyló már nem vágja el a fürdőző lábát, mert kiveszett belőle. Piócától nem kell félni, mert nem él meg benne. Értékes halai, a fogas, a garda pusztulófélben vannak. De vígan tenyészik benne a vizet zöldre festő alga és a hínár. A parti vizek belemossák a permetlét, a műtrágyát, a gyomirtószert, a fekáliát. Az ember is bőven segít a pusztításban: hajmosószer-foltok, olajfoltok, ételmaradékok úszkálnak a víz színén.

Pedig a Balaton nem az Adria. Amit a sós tengervíz elvégez, vagyis megeszi, szétmarja a belé került idegen anyagokat, az édesvízi tó nem tudja megtenni. Mélysége sem a tengeré. Hallunk a tó megmentésére hozott intézkedésekről, a Kis-Balaton visszaállításának szükségességéről, a vízminőség óvásáról, itt-ott történik is valami, de legalább ilyen hitelesek azok a riasztó jelek, amelyeket évről évre egyre súlyosabb formában tapasztal, aki rendszeresen visszajár a tó partjára.

A Balatont, mint nyaralóhelyet, mint természeti értéket, mint szemnek kedves látványt az ember fedezte fel a múlt század második felében. A mértéktelenséggel, az önzéssel, a nyerészkedéssel, a gondatlansággal, a felelőtlenséggel az ember rontotta el és hozta veszélybe a tavat. Megmenteni, óvni, gondozni, helyesen használni, vigyázni rá is csak az ember tud.

A tó mindenekelőtt a miénk. Örülünk, ha a külföldi jól érzi magát itt. De a mi közérzetünk még fontosabb, s csak ez teremtheti meg az idegen kényelmének is a hitelét.

A víznek nem lehet hátat fordítani. Aki séta közben

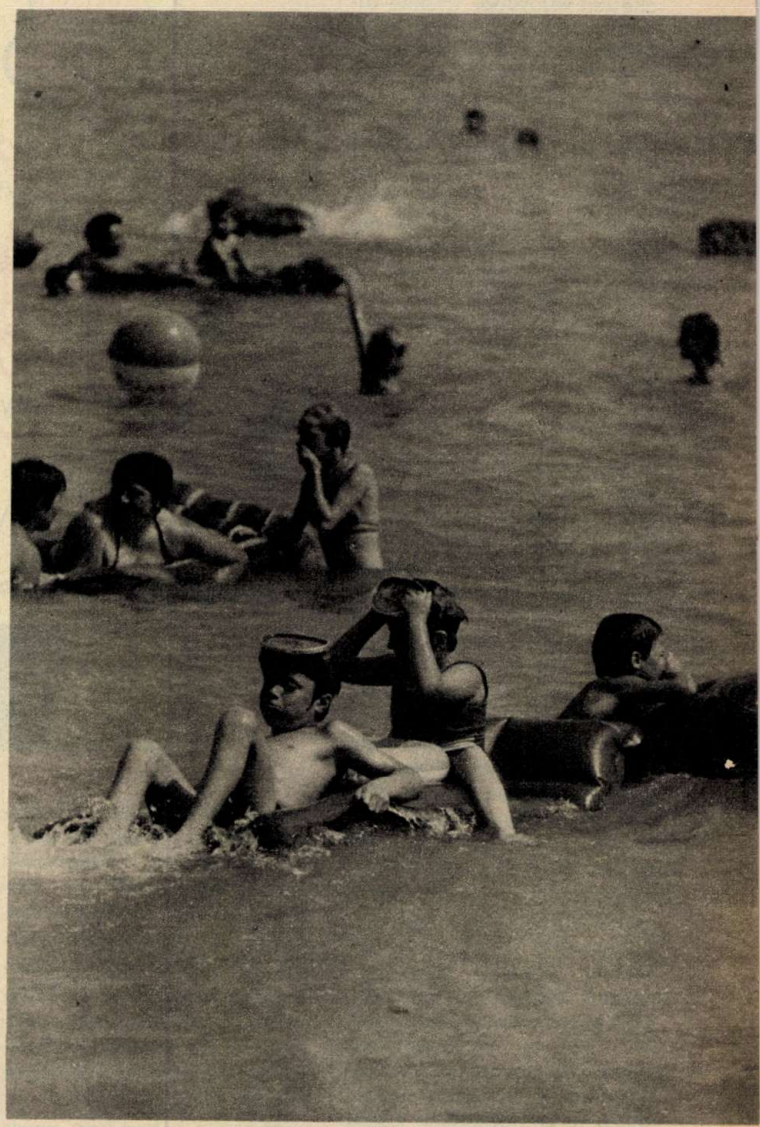

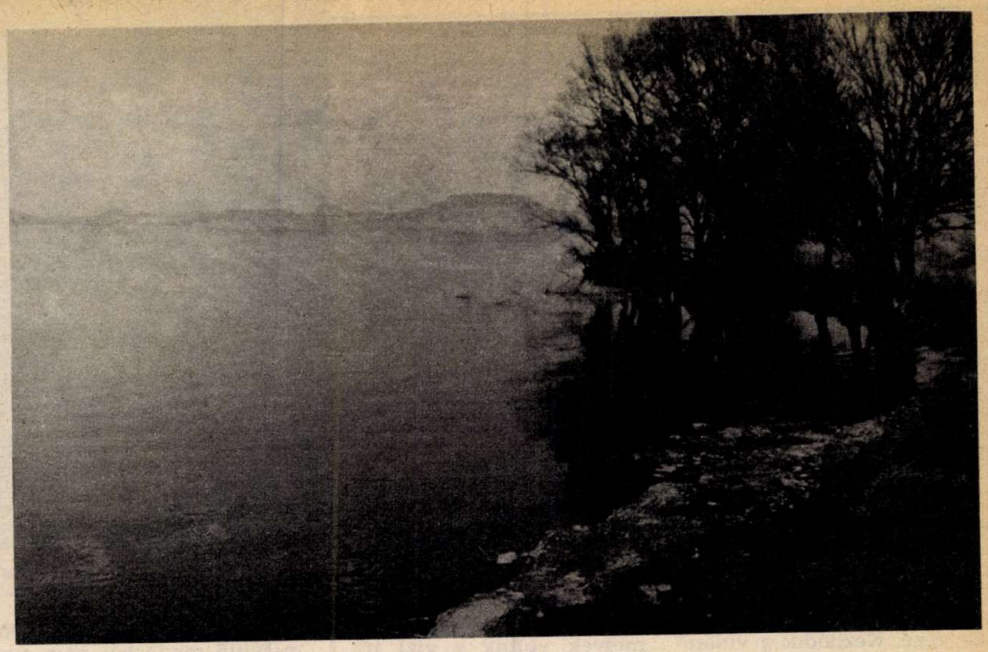

víz — akár tó, akár folyó, akár tenger — partjára ér, azonnal a víz felé fordul. A víz mozgása, fényjátéka, folytonosan változó arca vonzza a tekintetet. A víz ősi elem, a víz a végtelenségre, a határtalanra, az örök mozgásra emlékeztet.

Ismerjük meg!

De, aki kiül a Balaton partjára, ha kigyönyörködte magát a látványban, nézzen néha a háta mögé is. Nézzen körül, ismerje meg a vízpart mögöttes területeit, a tavat környező világot is.

Csak azt szerethetjük, amit ismerünk. Bármiféle érzelmi kötődésnek az ismeret ad tartalmat, jelentést.

A Balaton világa nemcsak a szemünk elé táruló mintegy hatszáz négyzetkilométer vízfelület, hanem a mögöttes terület is. Az északi partot szegélyező vulkáni kúpok, Badacsony, Gulács, Szentgyörgy-hegy, a hegyek tetejét koszorúzó várromok, Szigliget, Csobánc, Sümeg, a völgyekben elterülő városok, Tapolca, Veszprém... A déli part sem ér véget ott, ahol a vasútvonal és a műút húzódik. A déli Balaton-parthoz tartoznak a somogyi táj értékei: Marcali, Buzsák, Nikla, Somogyvár, Köröshegy, Tab... Badacsony nemcsak kőoszlopairól, a vulkáni talajon termő tüzes boráról híres. A hegy lábánál áll Egry József festőművész múzeuma. Siófok nemcsak mozgalmas bevásárlóközpont, vásárairól híres hely. Siófokon a tó múltját, a balatoni hajózás történetét bemutató kiállítást találunk.

Nem folytatom. Aki olyan szerencsés, hogy rövidebb-hosszabb időre minden évben visszatérhet a tó partjára, hiszem, annak is mindig újabb és újabb ismereteket kínál a Balaton vidéke. Aki pedig csak egy nyári vendég lehet a tó partján vagy még el sem jutott oda, s csak a reményt táplálja magában egy balatoni nyaralás után, az is alapos felkészüléssel, tájékozódással teheti tartalmasabbá a vakációzást.

Katicabogár

Ha a Balatonra gondolok, mindig egy kép villan a szemembe.

Sok évvel ezelőtt láttam a déli parton, valamelyik nyaralóhely strandján.

Gyerekek fürödtek a tóban, vidáman, nekifeledkezve labdáztak. Fröcsögött, habzott, forrt a víz körülöttük.

Az egyik fiú valamit észrevett a víz felszínén.

Egy nedves lábú, vergődő katicabogarat.

Láttam, kezével a vízbe nyúlt, tenyerére ültette a fuldokló bogarat.

Sütött a nap, hamar megszáradt a bogár háta. Még el sem érte a fiú a partot, amikor a bogár megdörzsölte lábait, szárnyat bontott és néhány próbálkozás után a levegőbe emelkedett. Amikor a fiú a partra lépett, a megmentett katicabogár már eltűnt a parti fűzfák között.

A nyári nap változatlan fénnyel sütött az égen. A napozók átfordultak a másik oldalukra. Csak a fiú nézett boldogan a távolodó piros pont után.

Tüskés Tibor

Járőrözés a Balatonon

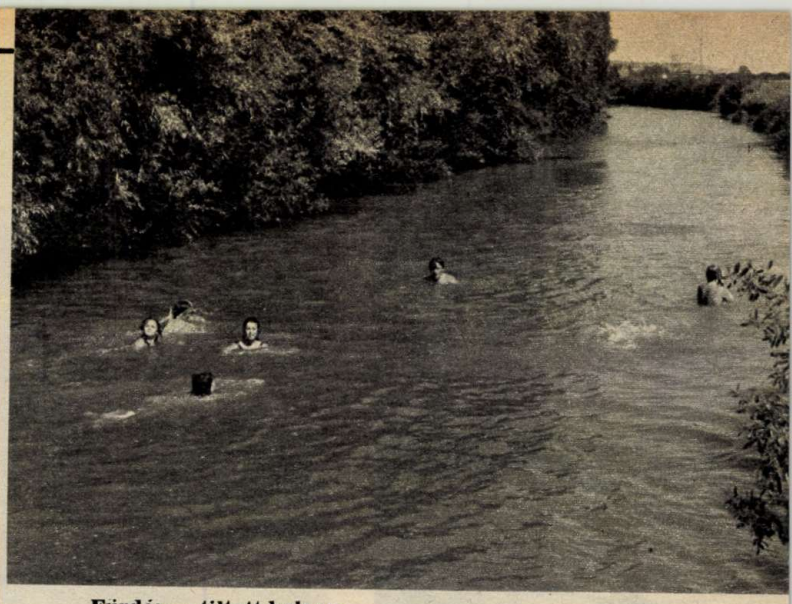

Fürdés — tiltott helyen

HA FENN A KOSÁR

Ismét közel került a tanév vége. Kezdődik a vidám üdülések, táborozások, kirándulások, fürdőzések időszaka.

A szünidő azonban veszélyeket is rejt. Ki ne hallott volna olyan gyerekekről, akik már a vakáció első napján úgy leégtek, hogy utána tetőtől talpig lehámlottak, vagy „vidám" focizás, kerékpározás során kezüket, lábukat törték. Nem kevesebb veszély leselkedik azokra, akik a nyár egy részét a vízen, a vízparton töltik. Szeretném, ha megismernétek a vízek veszélyeit is, és képesek lennétek azokat felismerni és elkerülni. Vizsgáljuk meg együtt, hogy mit mutat a szomorú statisztika, melyek voltak a vízi tragédiák legfőbb okai és — ha az áldozatokon már nem is tudunk segíteni — a szomorú tapasztalatokat legalább mi hasznosítsuk magunk és társaink biztonságáért, családjaink békéjéért és nyugalmáért.

Az elmúlt esztendőkben évente 25—35 iskolaköteles korú gyerek vesztette életét vizeinken. Ez bizony évente egy egész osztály létszáma. Nézzük csak néhány szomorú példán keresztül, hogy mik is voltak a tragédiák közvetlen okai?

Szomorú példák

G. Péter 10 éves, 1982. május 15-én az oroszlányi uszodában a medencébe ugrott, a fejét beütve eszméletét veszítette, s mire környezete megtalálta, már nem lehetett rajta segíteni.

V. Balázs 8 évest 1982. május 19-én találták meg egy székesfehérvári bányatóban — csak találgatni lehet, hogy vízbe esett vagy csúszott-e, vagy fürödni akart és a mély víz elnyelte?

O. György 8 évesről azonban biztosan tudjuk, hogy 1982. június 6-án egy csepeli bányatóban tiltott helyen fürdött, s a hirtelen mélyülő mederből nem tudott menekülni;

Zs. István 13 éves és Zs. Attila 11 éves 1982. június 2-án Balatonfüreднél fürdött a tóban. Talán egyikük veszélybe került és a másik segíteni akart? — nem tudni, csak a következmény biztos: kettős tragédia.

N. András 14 éves, 1982. július 26-án Szolnoknál fürdött tiltott helyen a Tiszában. Az ár elragadta és már nem lehetett rajta segíteni.

Ki tud úszni?

E néhány kiragadott példával csak érzékeltetni akartam a lehetséges veszélyek egy részét, amelyek a múlt évben az iskolás korúak közül a legtöbb áldozatot követelték, de a kép nem teljes. A korábbi években előfordultak más — csónakborulásból, a balatoni viharjelzés szabályainak megsértéséből fakadó — balesetek is, amelyek mind valamilyen íratlan vagy írott szabály megsértésére vezethetők vissza. Engedjétek meg ezért, hogy ismertessem azokat a legfontosabb szabályokat, amelyeket tiszteletben tartva elkerülhetők a veszélyek és a nyár végén senki után nem marad fájdalmasan üresen egy pad az iskolában.

A fürdésre vonatkozó legfontosabb szabályok:

Nincs mindig ilyen szerencse . . .

Ne fürödjünk felhevült testtel, közvetlenül bőséges étkezés után, kábultságot vagy gyengeséget előidéző gyógyszer bevétele után.

Aki szervi betegségben szenved, vagy könnyen elveszti az eszméletét, ne fürödjön egyedül. Ismeretlen vízben kellő tájékozódás, körültekintés nélkül ne fürödjünk. Folyókban kerüljük a gyors folyású szakaszokat, minden vízben a hirtelen mélyülő medreket, és aki nem tud, vagy nem tud jól úszni, legfeljebb csak derékig érő vízben fürödjön. Nem az tud úszni, aki jól-rosszul elevickél az úszómedence egyik végétől a másikig, hanem az, aki a vízben legalább fél óráig felszínen tudja tartani magát.

Mini vízi-kresz

Jó tudni továbbá, hogy tilos fürödni: hajóútban, kikötőkben, hajók és úszóművek 50 méteres körzetében, hidak, zsilipek és más vízi műtárgyak 100 méteres körzetében, egészségre ártalmas vizekben és — a kijelölt fürdőhelyek kivételével — a határvizekben, valamint a városok belterületén levő vizekben. A Balatonon a Somogy megyei oldalon 1000, Veszprém és Zala megye területén 500 méterre távolodhatnak el a fürdőzők a partoktól. Sárga viharjelző rakéták fellövése után a fürdőzők egységesen 500, piros rakéták fellövése után 100 méterre távolodhatnak el a partoktól. Feltétlenül figyelni kell a viharjelző kosarat is a mólók árbocán. Ha fenn van, vihar közeledik. (A viharjelzés szabályai a Velencei tavon is érvényesek.)

A vízi közlekedés szabályairól ezúttal csak annyit, hogy 14 éven aluliak vízi járművet nem vezethetnek, kivéve a sportegyesületek tagjait, akik — ha tudnak úszni és a vízi közlekedés szabályait ismerik — edző felügyelete és mentőszolgálat biztosítása mellett vezethetnek evezős és vitorlás csónakot.

Végezetül mindannyiotoknak kellemes, vidám nyaralást kívánok — és kérlek benneteket: vigyázzatok magatokra, vigyázzatok társaitokra!

Ádám László
rendőrőrnagy

ROBBANÁS

Borongós szombat reggel volt, abból a fajtából való, amelyiken a paplan simogató melegéből nem csalogat ki még a tavaszi zöldbe öltözött Tisza-part sem. Tóth Feri azonban nem tudott ágyban maradni. Édesanyja morgolódott is vele: a csudának kell felkelni hajnalok hajnalán! Aztán együtt tettek-vettek, a konyhában. A kakaó illata pillanatok alatt átjárta a helyiséget. Az asztal közepén ott feküdt a kés, Feri óvatosan, észrevétlenül vette kézbe.

— Kellene egy kis fény ebbe a homályba! — fordított hátat az anyja és levette az ablakot takaró sötétítőt. Hatalmas durranást hallott. Az első pillanatban nem is tudta, hogy mi történt. Mérges volt a gyerekre. Az előző este egy léggömböt lyukasztott ki a háta mögött. Még a frászt hozza rá . . .

— Édesanyám, meghalok! — üvöltötte Feri olyan hangosan, ahogyan csak kifért a torkán. A fájdalmat először nem is érezte. Csak nagyon félt. A szeme alatt és a száján iszonyúan szúrt valami. Tiszta vér volt mindkét keze.

— Édesanyám, meghalok! — kiabálta zokogva.

A szomszéd tizenhárom perc alatt ért velük Szolnokra. Feri bal kezén három ujját csonkolni kellett. Az arcából két repeszdarabot távolítottak el. A II. világháborúból hátramaradt lövedék nem volt nagyobb két centinél, mégis, ennyi év után is képes volt a pusztításra.

Okozhatott volna nagyobb tragédiát is, hiszen az egyik kertben kiásott és az út szélére hajított puskagolyó megjárta az iskolát. A szünetben a gyerekek egymásnak mutogatták a véletlenül lelt „kincset". Este a moziba is magukkal vitték az életveszélyes játékot. Feri tudta, mit őriz. Szombaton reggel csak a sarat akarta lekaparni a lövedékről, mert kíváncsi volt rá, hogy milyen is valójában. Addig csak filmeken látott igazi fegyvert, s hozzá igazi puskagolyót.

A kertben különben még negyven ugyanilyen lövedéket és egy nyolckilós taposóaknát találtak, amit aztán a tűzszerészek hatástalanítottak.

Az elmúlt évben Veszprém megyében történt hasonló tragédia, most pedig Vezsenyben ért utól egy hatodikos kisfiút a valamikori háború. Úgy látszik, a figyelmeztetésből soha nem elég!

Itt a nyár és ti bebarangoljátok majd hazánk legszebb részeit. Olyan helyekre is eljuthattok, ahol csak ritkán járnak emberek. Kérünk benneteket: legyen bármily érdekes is egy földből kiálló vasdarabról megtudni, hogy mit rejt pár centivel lejjebb, ne nyúljatok hozzá.

Jusson eszetekbe Tóth Feri esete!

Koncz Dezső

Eszembe jutott az olajfestmény, ami kislánykoromtól ott függ az ágyam fölött és elfogódottan beszélni kezdtem...

Tisztelet a pedagógusnak!

„Vagyunk új Táncsicsok"

Táncsics Mária színésznő, a Népszínház tagja egyszer csak ott állt a tanteremben a gyerekek előtt és egy másféle lámpaláz ütemére vert gyorsabban a szíve.

— Hogyan történt?

— *Négy évvel ezelőtt felhívtak Pápakovácsiból telefonon és megkértek, hogy utazzak el Gammára a Táncsics ünnepségre. Pedagógusnap volt, s ilyenkor Veszprém megyében megünneplik Táncsics Mihály halálának évfordulóját. Eleget tettem kérésüknek és a szobornál elszavaltam Táncsics Mihály egyetlen ránkmaradt versét: „Mert tudjuk, hogy csak ész és munka / boldogít hazát / s nem kiváltság ha tiszteljük / egymás igazát."*

Az ünnepség után odajött hozzám Zsuppán Mária pedagógus és azt mondta:

— *Nem akarsz történelemórát tartani a pápakovácsi nyolcadikosoknak?*

— *Történelemórát? Én? Hogy képzeled? — tiltakoztam zavartan, de ő szelíd meggyőződéssel folytatta:*

— *Ki tudna nálad, a késői rokonnál szebben szólni Táncsics Mihályról?*

„Arcképe a szobámban"

— *S akkor én bementem a tanterembe és elfogódottan beszélni kezdtem: „Táncsics Mihály nagyapám apjának az édestestvére volt..." Valahogy így kezdtem. És eszembe jutott az a sötét tónusú olajfestmény is, ami kislánykoromtól fogva ott függött az ágyam fölött. Megemlítettem ezt is. Igen, Táncsics arcképét naponta látom a szobámban.*

— Mióta dolgozol a színészi pályán?

— *1948-ban végeztem a színművészeti főiskolát, s még az évben meghívtak Ácsteszérre, Táncsics szülőfalujába. Szoboravatással egybekötött centenáriumi ünnepséget tartottak. Ott találkoztam először Ida nénivel, Táncsics Mihály unokájával, aki akkor volt hatvanhét éves. Tőle tudtam meg, hogy Táncsicsnak öt gyermeke volt, de még életében meghalt mind az öt. Csak Ida maradt neki, a kis unoka. Őt ringatta a térdén, az ő szívébe ültette át a tanítói hivatás életre szóló érzését. Idából pedagógus lett és pedagógushoz ment férjhez. Lányuk úgyszintén ezt a pályát választotta. A leszármazottak tehát mind hűségesek maradtak a nagy népnevelő emlékéhez.*

Táncsics Mária viszont színésznő, csaknem ötvenévesen lépett a katedrára, hogy a szegény ácsteszéri jobbágyfiúból lett politikus pedagógus emlékét újra és újra felidézze a gyerekek előtt, egy rendhagyó történelemórán. Az első óra óta eltelt négy év. Ennyi idő kellett ahhoz, hogy Mária fölkészüljön Táncsicsból. Éjszakánként olvasott, jegyzetelt, leveleket és verseket válogatott. Amikor felkészült lelkileg és az óravázlatot is elkészítette, elmondta tervét színháza vezetőségének: „...A színpadi föllépéseken túl tanítani szeretnék." Azóta járja az általános iskolákat, a szakmunkásképző intézeteket. Táncsicsról beszél.

A „nemzet lámpása"

Legutóbb így kezdte az órát: „Ebben az évben ünnepeljük Táncsics Mihály halálának századik évfordulóját. Száz éve már, hogy eltávozott közülünk a nagy pedagógus. Régen a falusi tanítókat a nép a „falu lámpásának" hívta. Ha így van, akkor Táncsicsot a „nemzet lámpásának" nevezhetjük."

Beszélgetünk, emlékezünk. A szavak nyomán képek sejlenek föl.

Mikor éledtek először a fiatal Táncsicsban lázadó indulatok? Talán azon a tavaszi napon, amikor az önérzetes legénykét véresre verte a felügyelő-hajdú? Talán akkor határozta el, hogy urat többé nem szolgál. Maga mögött hagyta a végtelen földeket és beállt egy takácsmester mellé inasnak. Az éjszakák derengő lámpafényénél olvasott és egyre érett benne az elhatározás: tanulni és tanítani. Beiratkozott a budai tanítóképzőbe, majd a piarista szerzeteseknél leérettségizett. Megtanult németül, franciául, angolul, s 1830-ban megjelent első tankönyve. Ezt még további tizenhárom követte. Már az első munkájára felfigyelt a cenzúra. Pedig nem politikai műről volt szó. Táncsics egyszerű nyelvtankönyvet írt, ami érdekes módon mégis harcosan politizált. Ilyen kijelentő mondatok sorjáztak a könyvben nyelvtani példa gyanánt: „Minden ember egyenlő."

„Példát mutat"

Sorsának alakulása ismert. Tudjuk, hogy a harcos népnevelőt 1948. március 15-én szabadította ki börtönéből a pesti nép, de nem ez volt a végső szabadulása. A szabadságharc bukása után újabb megpróbáltatások vártak, újabb bebörtönzés. 1867-ben csaknem megvakulva szabadult ismét, ám lázadó kedve, jobbító szándéka töretlen maradt. 1869-ben az Általános Munkásegylet elnöke lett, s lapja, az Arany Trombita az év júliusától az egylet közlönyeként jelent meg. Képviselői mandátumának lejárta után visszavonult és csak írással foglalkozott.

— *Nem szabad őt elfelejteni* — mondta a színésznő utód komoly arccal. — *Az ő emléke hívta életre bennem a pedagógust. Amikor az órákon a gyerekek elé állok, mindig arra gondolok, hogy én most nem ismereteket közlök, hanem példaképet teremtek. „Éljen a jó! Szebb jövőnek állunk küszöbén: / Nem dönthetné meg ügyünket ezer cselszövény..." Gyáva vár míg a sült galamb szájába repül: / Aki férfi, példát mutat másnak szerepül."*

És mily erős, szép példa az, amely száz év múltán is ragyog!

Magyar Katalin